

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona

VIDEKEN:

Egy évre 28 korona
Egy hónapra 2 k. 40 f

HIRDETÉSEK:

8-banabos betű sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitászó sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 887.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szerda, április 30.

Mai számunk főbb közleményei:

Veszérelk: Leszerelés után.
A képviselőház ülése.
Amerikában elhunyt magyar emigráns.
Újabb fegyverek.
Percia Aladár herceg nyilatkozata a csanádjáról.
Ki lesz a miniszter?
Női hasardjátékosok.
Szociálisták ünnepe Aradon.
Aradi torna-élet.
Automobil közlekedés Aradon.
Tisza Kálmán és a tiszta-csillári pör.
Katonaszabadító jegyzők.
Tárca: Az ezredes leánya. Irta: Ohnet György.
Regény-Csarnok: A fehér hattyú. Irta: Catulle Mendés.

Leszerelés után.

Arad, április 29.

A mai lapokból olvasom, hogy a városi tisztviselők a hivatalos órák összevonására irányuló mozgalmukat abbahagyták. A kérdés teljes tárgyilagossággal beszélhető meg most már, anélkül, hogy bárki is tendenciát kereshetne e sorokban.

Komoly kötelességet vélek teljesíteni akkor, a midőn a kérdés megvilágításához a magam szerény tanulmányaival, sok évi tapasztalataival és megállapodott nézeteivel hozzá akarok járulni. Azt hiszem, hogy fejtegetéseim folyamán minden kétséget kizáró módon ki fog tűnni a tisztviselők iránti igaz tiszteletem és jóindulatom.

Nézzük először is a kérdés historikumát. Hogy jöttek a városi tisztviselők arra a gondo-

dolatra, hogy a munkaidő összevonását kérelmezzék? Látták egyszerűen a példát, melyet Aradon a magyar államvasutak üzletvezetősége kezdett meg fővárosi mintára, folytatta azután az arad csanádi egyesült vasut és végül a megyei központ. Hát a fővárosi példa, hogy született meg? Célyszerűségből e vagy kényszerűségből? Bizony, kérem, csakis kényszerűségből, a melyet csak a csalódás és az élet törvényeiben való tájékozatlanság ruházott fel a célszerűség gyenge látszatával.

Kényszerűségből pedig azért, mert a természet törvénye szerint minden közhivatalnak lehetőleg a forgalom gócpontján kell elhelyezve lennie akár a faluban, akár a fővárosban. Ugyan csak a természet törvénye, hogy a mindig szerényen fizetett tisztviselő a fővárosban nem lakhatik a központban, a hivatala közelében, hanem a periferiákra, a szélekre szorul, a hol olcsóbb a lakás, meg talán a levegő is. Sőt gyakori az eset, hogy nem is a városban, hanem azonkívül, valami tisztviselői telepen húzza meg magát. A nagy távolság aztán gondolkozóba ejti a szegény tisztviselőt. Kezdi számítani az idővesztéseket, mérlegelni az időjárás veszélyeit, ha gyalog akar bejárni a hivatalába. Ha pedig kényelmesebb vagy gyengébb szervezetű és közuti kocsiiban teszi a mindennapi utat, akkor meg a költséget sajnálja. Ilyen körülmények között ugyan kinek az agyában ne szülemlenék meg a gondolat, hogy okosabb célszerűbb, hasznosabb dolog volna naponkint egyszer menni a hivatalba, mint kétszer. Ki ne keresné ilyenkor az argumentumot, hogy az összevont hivatalos órák a közszolgálat érdekeire is kedvezőbbek? Az egyező érdekek

nyomása alatt hamar kialakul a közvélemény és összevonják a hivatalos órákat.

Hát itt először is azt a kérdést vetem fel, hogy olyan nagy kiterjedésű-e már Arad város, hogy a tisztviselők a távoli széleken volnának kénytelenek lakni, a honnan bajos a központba való bejutás? Ezzel az argumentummal a mi tisztviselőink aligha élnek. pedig ez a legfőbb, ez a leglényegesebb.

A második kérdés, hogy szerencsésebbek-e, boldogabbak-e, egészségesebbek-e és gazán szabadabbak-e azok a tisztviselők, a kik naponkint hat órát dolgoznak egyfolytában, mint azok, a kik ugyanazt a munkát két részletben végzik? Hallgassuk meg erre nézve a tudományos vizsgálódások legújabb eredményeit.

Az orvosi tudomány azt mondja, hogy akár az izmok, akár az idegek munkája valóságos áldás az emberre, sőt elengedhetetlen feltétele az egészségnek — ha a munka kisebb fokú elfáradással jár. Mihelyt azonban az elfáradás tulmegy bizonyos, az egyén természete és dispoziciója szerint változó határon, akkor kezdődik a szervezetnek önmérgezése.

Ez az önmérgezés olyan dolog, a melyet rögtönösen kimutatni és szemmel láthatóvá tenni nem igen lehet, de azért mégis hinnünk kell benne, mert megbízható, komoly férfiak kísérletei igazolják. Lényegében áll, hogy akár az izmok, akár az idegeknek tartós megfeszített munkája után a test szervezetében vegyi bomlások, vegyi átalakulások jönnek létre. Ezeket a vegyi termékeket a szervezetnek ki kell küszöbölnie magából, különben veszély fenyegeti a szervezet egészségét, sőt életét is. Miután az életten törvényei a szerves élet minden alakjánál

TÁRCA

Az ezredes leánya.

Irta: Ohnet György.

Ha mosolyogva, virágozóan, fehér meztelen vállal a nagy szalomba belépett, a bámulat moraja suhant át a tisztek között, a kik az ezredes estélyére összejöttek. Mögötte büszkén ment az anyja, mintha mondaná: „Lássátok, az én leányom!” aztán az apa jött nyugodtan és szerényen, a 123-dik ezred parancsnoka.

Alig ült le a szép leány, a versaillesi ezred legelőkelőbb tisztjei megkezdték az udvarlást körülötte. A csillárok aranyos fénye mellett, a hízog zene hangjainál könnyen lebbent tova a fiatal urak karjain. Ezeknek az ő óhaj-tása parancs, szeszélye törvény volt. Az ezredes leánya! Milyen sulyosat nyomott a mérlegen előléptetés idejekor a leány dicsérete: „Ah ez és ez a hadnagy, milyen kedves tiszt és milyen jól táncol!” Mennyire befolyásolta az ilyen dicséret az egész karrieret. Ugy is bánt velük, bizonyos kokett parancsoló hangon, mintha manóveron masiroztatná őket.

Igy lön huszonkét éves. Vidáman élte a napjait és némi lományszerűséggel utazta be egész Franciaországot lobogó zászlók és harsozó trombiták között, a különböző helyőrségek miatt. Anyja türelmetlenkedett, mert férjné

akarta látni. Hanem a leány és udvarlói között félelmetes akadály volt — a hozomány hiánya. A tisztek körül röpködtek, de a házasságra mintha nem is gondoltának.

Igen, az ezredes leányának udvarolni, hogy jó kvalifikációt kapjanak, az egészen más! De nőül venni, brrr! Senki sem akar beleharapni, senki azok közül, a kik jó jelenségnek vették, hogy pár hónap óta egy félelmetes imádót tart maga közelében, a kin sokat nevet.

Egy magas növésű, piros szakállu és kék szemű ifju volt, lotharingai születésű és a saint-maixenti iskolából való. Tízennyolc éves korában önkéntes lett, a clamiersi csatánál sebet kapott és hadi érdmet viselt. Parasztfiu volt, erős növésű. Dacára nagy műveltségének, keveset beszélt. Kedélyes volt a gyakorlótéren, szótalan a szalonban. Alig tudott táncolni és csak amiatt való félelmében, hogy udvariatlan-nak fogják tartani, vett magának bátorságot, hogy a leányt egyetlen egyszer táncra kérje. Minthogy azonban a tánc nagyon nehezére esett, elhatározta, hogy inkább meghódít egy ellenséges úteget, semhogy még egyszer táncoljon. Órák hosszant nézte egy ablakfülkéből a leányt, a kit imádott. Követte őt fénylő tekintetével a táncolók tömegében és elmerengett meztelen vállai fölött. Néha oda merészkedett az anyjához és udvarolt neki.

Irigységgel látta, hogy társai mennyire körül rajongják a leányt és szomorúan gondolta:

„Egy napon majd megtudom, hogy ez urak közül valamelyik jegybe lépett s azután mindennek vége.” Énnél a gondolatnál néha a kétségbeesés szállotta meg, majd ismét a keserű közöny. Nem eszelés-e, hogy erre az elkényeztetett drága leányra gondol? Egy napon bizonyosan meglesz valami gazdag embernek s nem egy szegény tiszté.

De akarata ellenére is, a gondolatai egyre visszaszállottak hozzá. Látta álmaiban, hogy mosolyogva keringőzik s úgy tetszett, mintha integetne feléje és aztán azt gondolta: „Kitudja? Hátha elfogad?” És a szíve dobogott és majdnem megfuladt.

Egy reggelen azt gondolta, hogy már tovább nem bírja ki, elment az őrnagyhoz és megkérte, hogy kérdezze meg az ezredest, hogy elfogadná-e őt a leánya férjének.

Egész napon át a kert tavának a halait nézte és készülgetett a szomorú válaszra, a mit kapni fog.

Este elment a kaszárnya udvarára, az őrnagy félrevonta és azt mondta:

— Beszéltem az ezredessel... nagyon szeretetreméltó volt. Így válaszolt: Az ön véndecének nincs egy krajcárja sem, az én leányomnak nincs hozománya s így annyi volna az egész, mint az éhséget a szomszussággal összeházasítani. Igazsága van. Ne gondoljon többet a kisasszonyra. S ha ez önnek fáj, keressen vigasztalást a könyvekben.

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

ugyanazok, egy igen közönséges példával világítom meg az önmérgezés szimptomáját.

A megboldogult *Atzél* Péterről beszélnek, hogy egy világhírű énekesnőt saját kocsiján két óra alatt röpitett Temesvárra. Mikor beért a városba, két lova felfordult. A laikus felfogás szerint a lovak a túleröltetésben megszakadtak. A tudományos felfogás szerint a lovak önmérgezésben pusztultak el. A verseny- és vadászlovak igen nagy erőfeszítéseket tesznek s még sincs semmi bajuk tőle, mert az erőfeszítés rövid ideig tart és pihenés követi.

Ugyanez a törvény uralkodik az emberi szervezetben is. Szenvedélyes kerékpározók és regattázók veseváladékában a távolsági versenyek után erős mérgek felgyülemelését konstatálták az orvosok. A túlhajtott idegmunkának ugyanilyenek a következményei, csak hogy azok a laikus felfogás által nem voltak kellően értelmezve. A szellemi munkából eredő önmérgezésnek tünetei az egyén természete szerint vagy ideges izgatottságban, a könnyen való ingerelhetőségben, vagy pedig álmoságban, mámoros hangulatban, akadozó beszédben, szórakozottságban jelentkeznek. Ha ez az önmérgezés évek hosszabb során állandó tényezővé válik, a szervezet elveszti ellentálló képességét a lesekedő betegségekkel szemben. Hogy közismeretű esetekre hivatkozzam, ezért kellett idő előtt elveszitenünk *Baross* Gábort, a ki nem ismert határt a munkában, *Szilágyi* Dezsőt, a ki testi és szellemi bravurokban egyaránt legénykedett, *Horvátszky* Nándort, a ki lelkiismeretessége és kemény akarata hajtott a folytonos munkára. Velük szemben mint tanulságos példákat csak az öreg *Dumas*-t és *Darwin*-t említeni, a kik szintén sokat dolgoztak, alkottak és mégis magas kort értek. Amde *Dumas*-nak napközben is három ágya volt frissen megvetve s ha munkájában kifáradt, nyomban lefeküdt s rövid ideig tartó alvással rendbe hozta a szervezetét. *Darwin*-ról meg az van följegyezve, hogy naponként soha sem dolgozott többet az íróasztalánál három óránál. Korunk egyik legkiválóbb ideggyógyosa, *Krafft-Ebing*, azt mondja, hogy semmiféle erősebb szellemi munkát nem volna szabad megszakítás nélkül egy óránál tovább folytatni. Hát hiszen igaz, hogy a szellemi munka között is ezernyi és ezernyi különbség van, nem is szólva a munkabírás különbségeiről. Mind a mellett a leglaikusabb ember is belátja, hogy az olyan tisztviselőnek, a ki egy életpályán keresztül naponként egy

folytában hat órát ül, a ki zárt, szennyezett levegőben dolgozik, a kinek munkája egy életen át majdnem mindig egy és ugyanaz, a kinek táplálkozása eltér a rendestől, idő előtt testileg, lelkileg el kell nyomorodnia.

Hiszen minden kenyérkereső pálya nehéz. Küzdelmes és gondokkal telős, de az iparosnak, gazdának, kereskedőnek, ügyvédnek, orvosnak, tanárnak munkája mégis változatos és pihenő közökkel sürűbben van megszakítva s ez a lényeges, ezen fordul meg a közöttük és a tisztviselők közötti különbség. Ne akarjanak tehát a mi tisztviselőink semmiféle tekintetből önmagukra rabló gazdaságot oktrojálni. Szellemük frissességére, testük, lelkük üdeségére szükségük van nemcsak nekik és családjuknak, hanem városunknak és nemzetünknek is. A főváros elhasznált, elemésztett idegtökeje az egészséges vidéki erőforrásokból pótlódott. Mi lesz belőlünk, ha intelligens középosztályunkat ilyen helytelen és természetellenes munkabeosztással már a vidéki városokban is elsatnyítjuk? Milyen utónemzedék kél az ilyen elsatnyaragott osztály helyére? A művelt nyugat már tanult a maga kárán, már megkezdte a küzdelmet a fáradt, kimerült idegzetű emberek ijesztő szaporodása ellen. Ne tanuljunk mi is a magunk kárán, mert nekünk a kár életünkbe is kerülhet. Fogjunk inkább össze, hogy a többi közhivatalban is térjenek vissza a természet rendjéhez. Lehet másképp is sok és jó munkát végezni testünk megerőltetése, lelkünk aszalása, jövőnk kockáztatása nélkül. Kérlezzük a tisztviselőink, hogy a hivataloknak legalább egy részében már reggeli 8 órakor kezdődjék a munka és akár délelőtt, akár délután egy órával korábban fejeződjenek be. A közbe eső déli pihenőt azonban akkor se engedjék, ha valaki el akarná tőlünk venni.

L. Verus.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 29.

A mexikói szerződés még ma is két óra hosszat foglalkoztatta a Házat és a vita háromszor is felszólalásra készítette *Szell* Kálmán miniszterelnököt, aki minden aggályt eloszlatott és az ellenzék úgy fél egy óra táján mégis elállott a szótól. A mexikói javaslatot tehát el lehetett fogadni.

A szünet után a honvédelemre került vég-

re a sor és *Fejérváry*, aki friss egészségnek örvendő, harcra készen figyelt és tartotta harci állásban — a ceruzáját.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell* Kálmán miniszterelnök, *Fejérváry* Géza báró és *Plósz* Sándor miniszterek.

Elnök bemutatja a főrendiház üzenetét az indemnitás elfogadása tárgyában.

Kereskedelmi szerződés Mexikóval.

Molnár Jenő szerint ez a törvényjavaslat nem időszerű, nem is szükséges és az 1899. évi XXX. t. c. 4. pontjába ütközik. Mexikóhoz semmi közünk nincs és nem is lesz, mert az Osztrák *Lloyd* monopolizálja a forgalmat. Ez az indoka az egész szerződésnek és ezt nem akarja megmondani.

Szell Kálmán miniszterelnök: Dehogyan nem mondom meg.

Molnár Jenő: Azt csak nem mondja, hogy Ausztria érdeke kívánja.

Szell Kálmán: Mert nem áll.

Molnár Jenő: A törvényjavaslathoz addig hozzá nem járul, míg az új autonóm vámtarifát be nem mutatja. Erre vonatkozólag határozati javaslatot nyújt be.

Wilczek Frigyes gróf helyteleníti, hogy a szerződés tarifális szerződés, melylyel az új vámtarifa rendezése összefüggésben van. Ezt az új vámtarifát eddig azért nem lehetett megalakítani, mert az osztrák kormány nagy követelésekkel lépett fel. Figyelmezteti a Házat, hogy továbbra is maradjon az 1899-es törvényes alapon és ne térjen el tőle az által, hogy a törvényjavaslatot elfogadják. A törvényjavaslatot nem fogadják el, de csatlakozik *Molnár* Jenő határozati javaslatához.

A miniszterelnök felszólalása.

Szell Kálmán miniszterelnök abban a véleményben van, hogy a javaslat ellen támadóknak nincs igazuk. Ha ők a törvényjavaslatban az alkotmány sérelmét a közjog valamely aggályos érintését látják. Először *Wilczek* Frigyes gróf szavára válaszol. Kijelenti, hogy ez nem tarifális szerződés, hanem a legnagyobb kedvezmény alapján áll. A kettő között pedig óriási különbség van. *Molnár* Jenő szavaira reflektál és visszautasítja és ünnepélyesen tiltakozik az ellen, mintha ő a törvényjavaslat igazi indokát elpálcáztatná. Soha senki sem mondta, nem is mondhatta rá, hogy indokait nem tárta volna föl. Ő nem kerüli a harcot, hanem szembe száll vele, aztán a Ház döntőn felelt, helyes-e ez, vagy nem. Sokkal tapasztaltabbnak tartja magát, hogysen ilyesmit tegyen, mert ha ilyesmi kitudódik, pórul jár. Ilyen naivságot ne tételjen fel róla senkisé.

Molnár azt mondja, hogy csak Ausztria érdeke kívánja a szerződést: mert nekünk nincsenek ott érdekeink. Igaz, hogy érdekeink ki-

A tiszt megköszönte, de nem keresett vizsgálatot, hanem jelentkezett Tonkingba és a legközelebbi napokban elhajózott. Míg ő nehéz szívvel a magas tengerhullámok fölött haladt tova, a leány vidáman keringőzött a fényesre világított szalonban.

Eltelt két év. A helyőrség ezredese még folyton ad estélyeket, de a hájos leány, a ki annyi sok tisztnek elcsavarta a fejét, hiányzik. Az ő atyja, a mostani ezredesnek az elődje, egy napon hirtelen meghalt. A fényes, boldog napokat most szomorú napok követték. A sok tiszt, a ki a leányt körülrajongta, visszavonult, mert a mostani ezredesnek is volt felesége és leánya, kiknek hódulatukat be kellett mutatni. Közönyösen köszöntötték az utcán s aztán gyorsan tovahaladtak. Az ilyen bánásmód láttára az özvegy és leánya keserűen mosolyogtak. Eljártak a sétányra, hogy az őszi levegőt és a napot, mely a sárga leveleket még inkább bearanyozza, élvezzék. Leültek fekete ruhákban és hallgatták a katonazenét és ilyenkor úgy tetszett, mintha még most is oly boldogok volnának, mint előbb. Mintha most is hallanák hátuk mögött az őrnagy hangját:

— Jó napot hölgyeim, ma a 124-esek játszanak, de a mi zenénk jobb . . .

A hangok azonban csak a körülük játszódozó gyermekek csacsogásából verődtek ide. Az aya igyekezett, hogy könyeit az ujságot mögé rejtse, míg a leány lopva egy-egy régi tán-

cosa felé nézett, a ki nem akarta megismerni. Most a huszonötödik évébe járt és gyászba fogott szépsége még feltűnőbb volt, úgy, hogy olyan virághoz lehetett hasonlítani, a melyet a záporosó felrissit és megtisztít. A vidám hangulat oda volt és őszinte lett és szerény és mintha elmúlt örömei felett megbánást érezne.

Egy napon a sétányon és katonazene alatt tréfálva és nevetve járkáló tiszték között egy különösen feltűnt előtte, a kit az ezredes estélyein az ablakfülkében félrevonulva látott gyakran.

— Anyácskám . . . nézd . . . a hadnagy — mondta halkan.

Ő is észrevette, mert elsápadt, megvált barátjaitól s a leány felé ment. Az anya gyorsan összefogta az ujságot és szeretetreméltó mosolylyal kínálta az üres széket a tisztnek.

— Hogyan ön az . . . Oh, milyen régóta nem láttuk. Örvendünk hadnagy ur, hogy viszontláthatjuk . . . de pardon, én hadnagnak hívom s most látom kabátja ujján a három sávot.

Ő elpirult s elbeszélte, hogy hat hónapi csatározás után kapitány lett, mert sok üres helyett kellett betölteni . . . Aztán *Tuyen* Kazanban *Domine* parancsnokkal el volt zárva. Rettenetes ostrom volt öt hétig, a kínai hadak egyre újabb meg újabb csapatokat küldtek. A legnagyobb inség közepette, egy kirohanás al-

kalmával megsebesült . . . egyszerre aztán hallotta, hogy francia trombiták szólaltak meg, segítség jött. Oh szerencsés óra! Látta futni az ellenséget, a zászlók lobogását, aztán önkivületbe esett. Allapota oly aggasztó volt, hogy visszaküldték Franciaországba. Az átutazás alatt azonban meggyógyult s most a sorrendben az őrnagy rang következik számára.

Mind a két nő elhallgatott. Az anya belátta, hogy ifjú társait tíz évvel elhagyta és a leány őt sápadt arcával csinosnak találta. Lehetett is egy ilyen vitéz katonát, a ki a rangemelését vérevel vívta ki!

Ő is reá nézett. Hát ez az ezredes vidám és szeszélyes leánya? Más lélek már az övé, melyet a szomorú hangulat ezerszerre kedvesebbé tesz. Így látta ő a leányt, a messze távolból: még mindig szépnek és százzsorta jobbnak.

Tekintetük találkozott s a leány az övében annyi tiszteletet látott, hogy nem nézhette. A mikor az este jött, a két nő felkelt és a tiszt elkísérte őket a lakásuk kapujáig.

A következő napon ismét a zenénél találkoztak. Leült a leány melle s míg az anya az ujságot olvasta, ők beszélgettek. Az ősz egyre előbbre tört a szabad természet várában, hideg volt már ülni, hát elmentek sétálni a park elhagyottabb utjaira. A fiatalok, a kik lassú udarjással haladtak, mintha szerelmesek lennének. Így érkeztek decemberig s a barátság mind

sebbek, de nekünk is vannak érdekeink, mely érdekeinket okvetlenül meg kell védelmeznünk. Ezt pedig csak ezen szerződés létrehozásával érhetjük el, mert ezen szerződés nélkül érdekeink ellátatlanul maradnak. Ezen szerződés egyáltalában nem emel gátat a külön vámterületek. Ez nagyon ártatlan, de alaptalan támadás. Nem is lehet gát ez az önálló vámterület létesítéséhez, mert mihelyt kimondjuk az önálló vámterületet, felmondjuk a szerződést, és az 6 hónap múlva lejár.

Visontai Soma szavaira kijelenti, hogy nincs neki igaza. Visontai ugyanis azt hibáztatja, hogy Ausztria és Magyarország együttesen kötik ezt a szerződést Mexikóval, miáltal ezen ügy közösgügyé lesz. 1867. XII. t.-cikk 8. szakasza szerint közös minden oly dolog, mely a védelemből ered. De a külfölddel való diplomáciai képviselő közösgügy, tehát a közös külügyminisztert illeti. Kéri a javaslat elfogadását. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

A törvényjavaslatot a részletes vita alapjául a Ház többsége elfogadja és Molnár Jenő határozati javaslatát elveti.

Részletes tárgyalás.

Visontai Soma a törvény alapján azt fejtegeti, hogy nem szabad ezt a szerződést Ausztriával közösen megkötni, mert így Magyarországot végképp a pusztulásba visszük, mert a gazdasági ügyeink is a közösgügyi rubrikába kerülnek. Kifejti, hogy mi nem vagyunk ma Ausztriával vámszövetségbe, és csak oly helyzetben vagyunk Ausztriával, mint két kereskedőtárs, és így nem szabad belemennünk olyan intézkedésbe, amely határozottan kárunkra válnék. A törvényjavaslat első pontjának módosítását kéri, mely szerint az első pontba bevezetessék az, hogy „Magyarország mint önálló gazda ági terület és Mexikó között” köttetik e szerződést.

Szell Kálmán kifejti, hogy Visontai érvelése egy pontban eltér az ő érvelésétől, és éppen ebben a pontban téved. Visontai Soma azt mondja, hogy mit szól majd Németország, ha az önálló vámterülettel felbontunk egy szerződést, melyet megkötöttünk. Erre csak azt válaszolja, hogy ő a hat hónapi felmondási időt azért említette csak, mert azt hozták fel, hogy e szerződés gátolja az önálló vámterület létesítését. Elismeri, hogy nem vagyunk Ausztriával most vámszövetségben, de — mint hosszabb fejtegetéssel kimutatja — a szerződést mégis úgy kell kötnünk, mintha vámszövetségben volnánk. Kéri a Házat, hogy mellőzze Visontai módosítványát. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Pichler Győző felhívja a miniszter figyelmét az önálló vámterület létesítésére. Az alkudozások négy év óta folynak, négy év óta nem tudunk semmit Ausztriáról, négy hét óta még a semminél is kevesebbet, s négy nap óta halvány sejtelmünk sincs arról, ami Ausztriában történik. Kéri a minisztert, hogy vállalhat-e

bensőbb lett. De közben a kapitány türelmetlen lett s egyszer a leány kezét magához szoritotta és fénylő szavaival mintha azt akarta volna mondani:

— Szeretlek!

De hallgatott és ismét szomorú lón. Minél közelebb jött az új év, annál nyugtalanabb lett, kevesebbet gondolt a nőkre. Hát csalatkoztak volna? Mi történt?

December 31-én este hat órakor nem volt náluk. Az özvegy az esti lapot olvasta, melyben a katonai kinevezések voltak közölve. Hirtelen kipirult és felkiáltott:

— Kinevezték! Órnagy lett!

Éppen e pillanatban gyors léptek hangzottak; az ajtó kinyílt és nehezen várt vendég lépett be. Ő mosolygott; az anyja eléje nyújtotta karjait:

— Oh kedves fiam! ... Hát ez okozott önnek annyi aggodalmat?

Ő önrzeten a leány felé fordult s így szólt:

— Kisasszony, most jövendő sorsomat a lábaim elé teszem. Szeretem. Akar-e nőm lenni?

A leány elhalványult, mert eszébe jutott az első kosár. És a hogy átgondolta, a mit ez az ember tett a boldogsága kivívásáért, oda nyújtotta neki a kezét, mellére hajította a fejét és sirt örömeiben.

garanciát aziránt, hogy ezen törvényjavaslatot Ausztriában is elfogadná a törvényhozás? Kijelenti, hogy a miniszterelnök nem Deák szellemét követi, hanem Taaffe-ét. Az ő szellemében dolgozik a miniszterelnök és elve mint Taaffe-nak a „Forst wurstlerei.” (Derűtség.) A tételt nem fogadja el.

Szell Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy ő igenis Deák Ferenc szellemében jár el, a midőn a törvény tisztelete és megtartása mellett állást foglal. Elismeri, hogy a tárgyalások Ausztriával hosszú ideje folynak, de annál jobban örül az 1899-iki általa alkotott formulának, mely elkészült arra, hogy olyan viszonyok is jöhetnek, melyek a kérdés gyors bonyolítására nem igen alkalmasak. Ajánlja a tételt elfogadásra.

A Ház a törvényjavaslatot elfogadja.

Elnök szünetet ad.

Szünet után következett

A honvédelmi költségvetés.

Szerb György előadó indokolja a költségvetést és kéri a Házat, hogy azt fogadja el.

Toth János a védelmet tartja az ország legbiztosabb támaszának. De ezen védelemnek nemzetinek kell lenni. Önálló állami életnek önálló nemzeti hadsereg felel meg. Hibáztatja, hogy a mindenkori kormánypart a hadügy terén a „noli me tangere” elvét tartja szem előtt és mindent helyesel, amit a kormány előterjeszt. A delegációban még nem történt semmi, amit a kormánypart bizalommal nem üdvözölt volna. Így azután nem csoda, ha nemzeti érdekeink nem érvényesülnek. Nehány évvel ezelőtt kijelentette a delegáció elnöke, hogy Magyarországot már többé megterhelni nem lehet, hacsak öngyilkosságot nem akarunk elkövetni a nemzet ellen. És mégis egyre emeltek katonai terheinket, hogy az öngyilkosságra vesen bennünket. Ennek lett a következménye az, hogy a katonaság, a honvédség szervezése és igazgatása ellentétben áll azon nemzeti szellemmel, melyet a honvédségtől joggal várunk. Minek nézi a miniszter ezt a nemzetet?

Kubik Béla: Civilbagázsunk! (Derűtség.)

A király levele.

Toth János helyteleníti azt, hogy a miniszter patentírozott kaszárnya-vicekkel felel a függetlenségi párt érvelésére. Kifogásolja, és érvénytelennek és törvény- meg alkotmányellenesnek mondja a királyi leiratot, melyet ő Felsége Fehérváry Géza báróhoz, mint táborszernagyhoz intézett. Így nincs meg a politikai felelősség, mert mint táborszernagy ül Fejérváry a miniszteri székben és nem mint miniszter.

Szell Kálmán: A lemondás ténye nem forgott fenn.

Toth János: Miért került akkor a hivatalos lapba?

Visontai Soma: Ferencz József nyitlterezik! A meteorologiai rovatba ír, és konkurrens lesz Konkoly-Tege Miklósnak. (Derűtség a szőlbalon.)

Toth János az önálló magyar hadsereg szükségességét fejtegeti. A honvédségnek vezérkart kíván. Kijelenti, hogy meggyőződése szerint a honvédségben a magyar nemzeti szellem nem érvényesül.

Nessi Pál: Szégyen, gyalázat!

Fejérváry Géza br.: Fogalma sincs a do-logról. Eőbb tanuljon s azután kiabáljon. (Zajos tetszés.)

Pichler Győző: Nessi is katona.

Toth János azzal fejezi be szavait, hogy a költségvetést nem fogadja el.

Szell Kálmán miniszterelnök az előbbeni vitához csak azt a megjegyzést kívánja fűzni, hogy a Fejérváryhoz intézett kézirat nem a miniszternek, hanem az embernek szólott, ezért nem ellenjegyezte.

Nessi Pál kijelenti, hogy ő is katona, még pedig magyar katona, míg Fejérváry osztrák. (Nagy zaj.)

Fejérváry Géza br. Nessi katonai állását nem vonta kétségbe, de minden ok nélkül, „szégyen, gyalázat”-ot kiáltani nem helyes.

Szemere Miklós a kínai és transzváli háborúra utalva harcedzett, fegyverforgató nemzedéket szeretne nevelni.

Holnap megválasztják a kvótabizottságot és a delegációt, azután folytatják a honvédelmi vitát.

TÁVIRATOK.

Elfogott király.

London, április 29. A *Standard* Dsebbából, a Migger vidékéről jelentést kapott, amely szerint az angol csapatoknak sikerült Nyugat-Afrikában olyan csapást mérni a mohamedánokra, amilyen még nem érte őket. A jelentés szerint február 5-én Dsebbából egy angol expedíció indult el és *elfogta Kontagora királyát*. A király tavaly februárban vereséget szenvedett, de seregének zömével elmenekült és Kája mellett, Maska közelében erődített táborban mintegy 10,000 embert vont össze. M kor a brit csapatok oda érkeztek, a tábor elhagyatva találták. A király Komóba menekült. Az angol csapatok oda is utána mentek, némi ellenállás után legyőzték, mire megadta magát. A fogoly király unokaöccse a lokotói szultánnak.

Törekvések a békére.

London, április 29. A *Daily Telegraph* jelenti Pretóriából 27-iki kelettel: Az utrechti és vryheidi kommandók a múlt héten gyűléseket tartottak, amelyeken *Botha* Lajos és más bur vezérek is jelen voltak. A gyűléseken erős békeáramlat jutott érvényre. A brit csapatok nem zavarták a tárgyalásokat, A hallgatag meg egyezésem alapuló fegyverszünet holnap jár le ezekben a kerületekben.

Amerikában elhunyt magyar emigráns.

(Kiss Ernő tábornok ügyvédje.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, április 29.

Clevelandből a nagy idők egy nevezetes szereplőjének halálhíre érkezik közénk: *Varga* Ferencnek, az 1849-diki szegedi vészbíróóság elnökének elhunyt. Torontál vármegye volt, másodalispánjának haláláról. A nyolcvanöt éves aggastyán ötvennégy esztendeig élt távol hazájától, és amerikai honfitársai közt is nagy tekintélyben állott.

Debrecenben született 1817-ben, édesapja a debreceni kollégium tanára volt. Mikor ügyvédi oklevelet nyert, Nagybecskerekre került, a hol uradalmi ügyvédje lett a *Kiss*-családnak így az Aradon vértanu halált szenvedett *Kiss* Ernő tábornoknak is.

A szabadságharcban a bírói széken szolgálta a nemzeti ügyet: először is tagja lett a *vérbíróóság*nak, mely a vérengző rác és oláh hor-dák lázadóin ítélkezett. Ebben a bíróságban *Varga* Ferenc 28 hazaáruló fölött mondott ítéletet. Majd 1849-ben a szegedi vészbíróóság elnökévé választották, mely öt embert ítél el a hazaárulás büneért.

Csakhamar Torontál vármegye hívta el alispáni székébe, de hivataloskodása nem sok ideig tartott; a szabadságharcot leverték és a vármegye tisztviselőinek is menekülniök kellett. Átkeltek a Maroson és éppen a szomorú emlékü augusztus 18 án értek *Világosra*, a hol a magyar fegyvereket *Paskievics* lába elé rakták. Kétezernél több polgári állásu embert vettek a muszkák szuronyok közé és elindították őket *Kisjenő* felé. Köztük volt *Varga* Ferenc is. Utközben a kocsisnak, a ki őket vitte, sikerült a kozákok közül megugrani és a menekülő *Gyula* felé vágottak. Hónapokig rejtőzködött *Varga* gyulai rokonainál, majd Hajduböszörményben lakó édesanyjánál, de végre is látta, hogy el kell szakadnia hazájától.

Sok viszontagság közt jutott el Krakóba, a hol egy derék lengyel orvos szerzett neki utlevelet Hamburgba. A német kikötővárosban azonban nem sokáig volt maradásuk: a hamburgi előjáróság fölmondta a vendégszeretetet

az ott összegyülekezett magyar emigránsoknak, a kik erre Altonába mentek és 1851-ig ott maradtak. Ekkor Varga több menekülő, köztük *Madarász László és Majthényi József* társaságában Londonba ment.

Sokáig reménykedtek ott, hogy nem történik-e olyasvalami a világ színpadján, a mi újra visszahozná őket hazájukba, ez a várakozás azonban hiábavalónak bizonyult. Elhatározták tehát, hogy mindnyájan kivándorolnak Amerikába. Sok menekülő csatlakozott hozzájuk, a kik a Bem apó seregéből valók voltak és Törökországból jöttek.

Keserves Odisszea volt az utazásuk a viharverte tengeren és Amerika földén is *Pittsburg* és a későbbi magyar telep felé, a melynek alapításában Varga Ferenc is résztvett s a melyet *Uj-Budának* neveztek el. Amerika földét még akkor nem szeltek keresztül-kasul a vasutak és az emigránsok az ut jó részét csatornán, hajón, tengelyen, sőt gyalog tették meg. Varga Ferenc Burlington közelében vett egy farmot, a hol évtizedeken át éldegélt. Később tevékeny részt vett a polgárháboruban ennek befejezte után pedig Missouri állam *Desatur* nevű megyéjének főjegyzőjévé választották. — Utóbb a megye főpénztárosa lett és mint ilyen évekkal ezelőtt nyugdíjba ment. Amerikában meg is házasodott: felesége német származású leány, *Sanders Mari* volt, a ki oldalán valóságos magyar asszony lett és fiát és hat leányát is úgy nevelte, hogy azok mindig nagy szeretettel gondolnak édesapjuk távoli szülőföldjére.

Fia, István, most Leonban (Egyesült Államok) ügyvéd és az öreg urat is ott érte a halál. Élete folyását, viszontagságait megírta a clevelandi *Szabadság*-ban, mely most hosszabb cikket szentelt emlékezetének és a nagy idők tanujának arcképét is közli. Halálát egyetlen élő magyarországi rokon, anyai ágról való unokatestvére: *Szűcs Albert* nagyváradi háztulajdonos gyászolja, a kivel az elhunyt haláláig sűrű levelezésben állott.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Megnyitó diszeldadás. (Ünnepi nyitány, alkalmi prologok, Erzsébet belépője a Tannhauser-operából, éneklő: Z. Singhoffer Vilma. Ő. színpadi jelenet, Mohács után egy felvonásos dráma. Falusi tréfa egy felvonásos eredeti népszínmű.)

Péntek: A megnyitó diszeldadás műsora másodszor. **Szombat:** A megnyitó diszeldadás műsora harmadszor. **Vasárnap:** Délután: A megnyitó diszeldadás műsora negyedszer. Este: Falurossza, népszínmű.

Hétfő: Prolog. Heltai Jenőtől: A király házasságát, vigjáték.

Kedd: Prolog Balla Miklóstól: Faust, opera. **Szerda:** Prolog Szirmai Gyulától: Nebántsvirág, operette.

Csütörtök: Délután: Lumpáczius Vagabundus, énekes bohózat. Este: A tót leány, népszínmű.

* **Zilahi Gyula bucsuzása.** *Zilahi Gyula* — mint azt már megírtuk — tegnap este bucsuzott el a budapesti Nemzeti Színház közönségétől. Ez alkalomból a fővárosi sajtó az elismerés legmelegebb hangján emlékezik meg az aradi színház igazgatójáról. A *B. H.* például így ír: Nem tudjuk, ott szándékozik-e *Zilahi* maradni Aradon, ahol színiigazgatóságot vállalt, de szívesen látnók visszatérni a Nemzeti Színházba, melynek kedves, színpadikus, tehetséges tagja volt. Kétségtelen, hogy a *vis comica* ritka tulajdonságával rendelkezik, tudja megnevetetni a közönséget, tud könnyed, kedves, mulatságos lenni. Inkább az excentrikus komikum felé hajlik és sokkal jobb szerepei vannak, mint Moreto darabjában Polillá-é. Jelesek voltak karikatura-szerepei, a divatos uracsot, az együgyű szerelmest, a naiv ifjakat, a vaskosabb komikus darabot igen kedvesen, szívdertő módon

játszotta. Némelyik nevetése most is fülünkben hangzik, egy-egy álmélkodó nézésére emlékeztet, önkénytelenül mosolygunk, szolgálatra kész, gyors mozdulatait szívesen idézzük föl képzeletünkben. Sohasem volt kellemetlen, és ha nem is merített ki minden szerepet, ritkán rontott csak egyen is. A *P. H.* soráiból idézzük a következőket: Szinte hihetetlen, hogy ez a fiatal művész, akitől ma bucsuzott el a Nemzeti Színház közönsége, amikor most új csapást tár karrierjének, majdnem huszesztendősnak fordít hátat. Ma is az a fiatal tehetség ő, a friss fiatal színész, a kire a biganyos, eleven szerepeket bízták, a gyermekifjú és fiatal komikus figurákat és a kinek mind a mai napig egyetlen kifogásul a fiatalos, túlzásra hajló temperamentumot vetik szemére. Oly szemrehányás, a melyért sokan irigylik pályá- és kartásai közül, a kik urai az önkéntelen bigadtságának.

* **Zilahi bucsulevele.** *Zilahi Gyula* — mint fővárosi tudósítónk telefonon jelenti — ma este bucsuzó levelet tett közzé, melyben köszönetet mond a budapesti közönségnek azért a lelkes ovációért, melyben tegnap esti bucsuzása alkalmával őt részesítették. Ebben elmondja, hogy indokolatlan mellőzés kényszerítette arra, hogy elhagyja az ország első színpadát. Hivatkozik azonban azokra a szavakra, melyeket *Somló Sándor*, a Nemzeti Színház igazgatója intézett hozzá tegnap este:

— A viszontlátásra!

O is reményli, hogy ez a viszontlátás még lehetséges lesz.

* **A színházi bíróság megalakulása.** Az aradi színház tagjai ma délelőtt társulati gyűlést tartottak, melyen megválasztották a színházi bíróság tagjait. Összesen nyolc bírót választottak, ezek közül hat a rendes, kettő a pótbíró. Rendes bírák lettek: *Bejczy György*, *Békéssy Gyula*, *B. Szabó József*, *Juhász Sándor*, *Unghváry Vilmos*, *Krüger Károly*; pótbírák: *Ternyey Lajos* és *Réthy István*.

* **Sztrájk a népszínházban.** Budapestről jelentik: Súlyos viharfellegek kóvályognak a népszínház felett. *Porcsolt* igazgató, miután oly hosszú ideig halogatta, pár nap múlva végre mégis megkezdte a szerződéses tárgyalásokat, és ezek nagy viharokkal fenyegetőznek. Azt, hogy az őszől kezdve tetemesen nagyobb bért fizet, mint az elmúlt öt év alatt, az igazgató úgy akarja ellensúlyozni, hogy a személyzet fizetésében szándékozik nagyobb mérvű megtakarításokat eszközölni. Ehhez pedig két útja van. Egyrészt elbocsát egy csomó tagot, akik eddig a népszínháznak számottevő tényezői voltak, másrészt pedig azok között, akiknek új szerződést kínál, többeknek leszállítja a fizetését. A távozók között vannak *Bokor József* karmester, *Gécy István*, aki eddig a népszínház ellenőre volt, *Vidor Pál* és neje, *Tollagi Adolf*, *Horváth Vince*, *Szabó Antal* és még mások, a kisebb fizetésre kiszemeltek lajstromában pedig ott szerepelnek *Küry Klára*, *Németh József*, *Szirmai Imre*, *Raskó Géza* és ugyancsak még mások is. Természetes, hogy ezek a változások nem fognak simán menni és a népszínház kulisszái mögött már sztrájkokról is suttognak, valószínűbb azon an, hogy még idejében közbe fog lépni és elsimítja a zavarokat.

* **Köszönet a színigazgatónak.** A „Fehér Kerest” országos egyesület aradi lelencház és az „Aradi tanítótestület segélyalapja” javára tudvalevőleg két estén előadott a városi színházban a *Dolores* dalmu. A két egyesület nevében a rendezőbizottság *Zilahi Gyulának*, az Aradi Nemzeti Színház igazgatójának, ki az emberbaráti célokat szolgáló egyesületeknek díjmentesen engedte át két napra a színházat, mely cselekedetével az anyagi gyarapodást nem csekély mértékben segítette elő, — meleg hangulatban fejezte ki igaz szívtől jövő köszönetét és halálját, melylyel a két intézmény vezetőségét lekötelezte.

* **Csillag Teréz.** Nehány nap óta szorgos tárgyalások vannak folyamatban a budapesti Nemzeti Színház igazgatósága és *Csillag Teréz*

asszony között, azzal a céllal, hogy a jeles művész visszahozza a Nemzeti Színház kötelekébe. A tárgyalásokat az igazgatóság indította meg, de a beavatottak tudják, hogy a szerződéses eszméje nem itt merült fel, hanem a színház igazgatósága részéről csak készséges kivitelre talált. A tárgyalások annyira haladtak, hogy pár nap múlva alkalmasint már eredményre is jutnak.

Ujabb fagykárók.

(A tavaszi vetések veszedelme.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 29.

Az időjárás még mindig nem javult. A multheti fagyok után a várt meleg időjárás, mely talán még enyhíthetett volna a károkon, nem jött. Egyes vidékeken volt ugyan nagyon jó eső, de a tegnapi mára forduló éjszakán ismét nagyon lehült a hőmérséklet és ujabb fagy és dérkárok jelentenek az ország több részéből, úgy hogy a kilátások a gyümölcs- és bortermést illetőleg megint csökkentek. A vetésekben okozott károkról még nem panaszkodnak és a börze hangulata is azt bizonyítja, hogy a fagy a vetésekben nem tett kárt.

A ma érkezett távirati jelentéseinkből a következőket közöljük:

Miskolc. Tegnap este kiderült. Ejjel erős fagy volt. A cukorrépát kiszántják. A gyümölcsben és szőlőben nagy a kár. Hajnalban erős dér volt. A Bükkhegységen hó esik.

Pozsony. Tegnap és ma reggel Pozsony környékén három foknyi fagy volt, mely a szőlőkben és gyümölcsökben erős kárt tett. A gabonavetések állása meggyeszerre elég jó.

Liptó-Szent-Miklós. Liptó megyében az időjárás napok óta szeles és hideg. A begyeken havazott. A gazdasági munka már elkezdődött. A takarmányban nagy a hiány. Ejjelenként fagy.

Kaposvár. A napok óta tartó hűvös, szeles idő hidegre fordult. Reggel óta erősen havazik. Szőlőkben és gyümölcsökben nagy a kár.

Sopron. A borulat az éjjeli fagynak elejét vette. A hetek óta tartó hideg időjárás miatt a növényzet nem fejlődik. A tegnapi fagy a firtóparti szőlőkben várható termésnek helyenként 5—50%-át tönkretette, csak Ruszt szőlővidékének nincs még számottevő kára.

Nagy-Becskerek. A hideg eső az őszi vetéseket megsárgítja, a tavasziakra ellenben jó, mert eddig szárazság volt. A zab, zabos-bükköny nem kelt még ki, a tengerivelés az eső miatt félbeszakadt. A fagy a repcének és virágzó gyümölcsfáknak ártott.

Veszprém. Veszprém vidékén az időjárás általában hideg. Tegnap és ma erős fagy volt, mely a gyümölcsösökben és szőlőkben észrevehető károkat okozott. Szentgyál vidékén különösen a rosvetésekben tetemes kárt okozott a hideg. Két nap óta szürke hófelhők borítják az eget, melyekből ma délelőtt 9—10 óra között megindult a havazás. A balatonmenti vidékeken is érezhető a fagykár. Hajnalonként a gazdák erős füstöléssel iparkodnak megmenteni a szőlőkben és gyümölcsösökben szépen mutatkozó hajtásokat.

Szigetvár. Itt és a vidéken már előbb a korai gyümölcsfák elfagytak. Az utolsó két nap reggelén dér volt, ma reggel pedig félóránig havazott, de kár nem esett. A havazás után most csendes eső esik. A vetések mind szépek. A szőlő jól áll.

Kézdi-Vásárhely. A tartós hideg után ma reggel fagy volt. A gyümölcsfákban tett károkat megállapítani még nem lehet. Jelenleg is hideg van és északi szél fúj.

Zilah. A hőmérő biganya egymásután hat éjen sülyedt a fagypontra alá. A gyümölcsfák virágai az öt fok Celsius alatt rendkívül sokat szenvedtek. A szőlők közül a hideg inkább a csemegefajoknak ártott.

Nyíregyháza. A ma éjjeli fagy a gabonafélékben és az árpában, amint már látszik, kárt okozott. A csemege-szőlő telepítvényeket egészen tönkretette.

Nagy-Kanisza. Hajnal óta plusz három fok mellett havazik. A gyümölcsfák és szőlők szenvedtek.

Szilágy-Somlyó. A hőmérő az éjjel — 6 fokot mutatott, erős fagy volt. A levegő egész napon át állandóan hűvös és szeles. A kár a gyümölcsfák- és szőlőkben mindinkább fokozódik.

Szent-Gotthárd. Az északi szél megállott, az éjjel beborult. Reggel 8 órától havazik.

Pancsova. Az éjjel itt hideg eső esett, és ehhez járult ma délelőtt másfél órán át tartó havazás. A hideg eső még most is tart erős széllel.

Nagy-Enyed. Az éjjel — 3 fokos hideg volt. Ma száraz hideg szél van.

Győr. Az éjjel — 2 fokos hideg volt. A rozs, búkköny, burgonya és gyümölcs a győrvárosi határban sokat szenvedett a fagytól.

Ki lesz a miniszter?

(Régi nevek és újabb kombinációk.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, április 29.

Széll Kálmán miniszterelnök már vasárnap visszaérkezett ugyan Bécsből, de az a kérdés, hogy ki lesz az új kereskedelmi miniszter, még ma is csak — kérdés, melyre határozott választ adni senki sem tud. Maga a miniszterelnök sem, aki még mindig a miniszterkeresés fáradságos útját járja.

A kormányelnök a királynak részletes jelentést tett a helyzetről, s ama nagy nehézségekről, amelyekkel a tárca betöltésénél számolnia s megküzdnie kell. Bejelentette, hogy eddig minden irányban alkalmas férfiut a miniszterségre nem sikerült találnia, s hogy Nagy Ferenc államtitkár ma az egyetlen, akit mint olyan embert ajánlhat, akinek kinevezése aránylag a legalkalmasabb volna a nehézségek áthidalására. Azonban lehetségesnek mondotta a miniszterelnök, hogy a további tanácskozás során sikerül majd talán más, alkalmasabb férfiut is találni Nagy Ferencnél, akinek kinevezését maga is csak aféle „expediens”-nek tartja, arra az esetre, ha jobb megoldás egyáltalán nem kínálkoznék.

Az uralkodó maga is úgy látszik azt a nézetet fejezte ki, hogy Nagy Ferenc kinevezését csak végső esetben lehet hagyni; s bár Széll miniszterelnök utalt rá, hogy az eddig kombinációba jött kiváló, szakértő, s rátermett emberek milyen pártpolitikai szempontokból nem nevezhetők ki, a kihallgatás során mégis az az óhajlás domborodott ki, hogy lehetőleg e férfiak közül kellene valamelyiket miniszternek kinevezni.

Mivel Széll miniszterelnök utalt a kérdés megoldásának sürgős voltára, a kihallgatás — az alternatív előterjesztésnek megfelelőleg — alternatív meghatalmazással végződött: azzal, hogy az új miniszter kinevezése még e héten, talán már szerdán történjék, s hogy addig Széll miniszterelnök igyekezzék más, alkalmas jelöltet találni. Csak, ha ez nem sikerül, lesz Nagy Ferenc az új miniszter. A tárca ideiglenes betöltésére nézve jelentést tett Széll miniszterelnök arról is, hogy Lukács László pénzügyminiszter nem hajlandó ideiglenesen elvállalni a kereskedelmi tárca átvételét.

A képviselőház folyosóján ma is nagyban törték a fejüket az emberek azon, hogy ki lesz a miniszter. De a kormányelnök kitérő válaszokat adott s így ma is bizonytalanság uralkodott. A legtöbben ragaszkodtak ahhoz a feltevésükhöz, hogy Nagy Ferenc lesz a miniszter, akivel Széll Kálmánnak újból hosszabb tanácskozása volt. De mikor e tanácskozás után többen gratuláltak Nagy Ferencnek, ő visszautasította az üdvözlést.

A déli órákban Nagy Ferenc jelöltsége már háttérbe szorult s a legkomolyabb formában beszélték, hogy Láng Lajosnak kereskedelmi miniszterre való kinevezését befejezett ténynek te-

kintik. Gratuláltak is a Ház folyosóján Láng Lajosnak, ki — állítólag — a gratulációkra nosolyogva ezt felelte:

— Még korán van. Majd csak talán két nap múlva.

Ha Láng lesz a miniszter, államtitkárnak Popovics Sebő dr. miniszteri tanácsost teszik meg.

A helyzet egyébként annyira bizonytalan, hogy politikai körökben az est folyamán újból Nagy Ferencet emlegették, mint valószínű miniszter-jelöltet, sőt Hieronymi Károly és Tisza István gról esetleges kinevezését is sokkal jobban kolportálták, mint az előző napokban.

MULATSÁGOK.

(=) A nyomdászok nyári mulatsága. Ez első hírnöke a nyári mulatságoknak az, mely az Aradi könyvnyomdászok egyesületének tervében él. Vasárnap tartott közgyűlésén elhatározta az egyesület, hogy nagyszabású, zártkörű táncvigalmat rendez a nyár elején a Csálában. A múlt esztendőből emlékezetes még a nyomdászok csálai mulatsága, melyhez fogható sikerrel a tavalyi már egyetlen vigalom sem végződött. Az idén természetesen nem akarnak a tavalyi siker mögött maradni a rendezők, hanem a fejlődés szabályait szem előtt tartva, még fényesebb s a jókedvben is kiválóbb mulatságra készülnek. A műsort, melyet sok érdekességgel tesznek változatossá, legközelebb dolgozzák ki.

Porcia Aladár herceg nyilatkozata a családjáról.

— Egy érdekes helyreigazítás. —

Arad, április 29.

A lapok mostanában igen sokat foglalkoznak az elhunyt Porcia Lajos herceg érdekes multjával s közleményeikben nem egy téves adatot soroltak föl. Ezeket a tévedéseket igazítja helyre az elhunyt fiának, Porcia Aladár birodalmi hercegnek alábbi levele, melyet a Dráva melletti Spittalból küldött:

Edes atyám biharvármegyei főszolgabíró volt, azután pedig nem utbiztos, hanem Biharvármegye főutbiztosa, később Herkules-fürdő kormánybiztosa s végül elsőosztályú állami gazdasági intéző. Napidijas édesatyám soha nem volt, sem pedig nagy szegénységben nem élt. Olyan volt ő, mint a régi jó magyar földesurak, a kiknek soha sem elég a jövedelmük, de szegény soha nem volt s mindig tisztelt s mindenki által szeretve becsült főúr volt.

Evi jövedelme szegénysége idején is, meghaladta a negyvenezer koronát, ez pedig nem nevezhető nagy szegénységnek.

A családuknak megcáfolhatatlanul a legrégebb nemesi család, avagy ki tudja visszavezetni nemességét a trójai királyokig, kik őseink voltak? Utóbb Pannónia fejedelméi lettek őseink, a sicamberek fejedelméi, majd uralkodók a friuzi grófságokban.

Az újabb időkben ismét előtérbe jött a család I. Lipót császár alatt, kit kancellárja, első miniszterre, Porcia János herceg a nagy-német birodalmi trónra segítette s ezért I. Lipót rendkívüli hálaival volt iránta. Elhalmozta kegyeltjét a legnagyobb ranggal és kitüntetéssel, sőt választófejedelemmé is proklamálta a mitterburgi hercegségben. Ezt a jogot ugyan nem gyakorolhatta, mivel a krajnai főnemesség ellene szegült annak, hogy a mitterburgi hercegséget grófság elszakították Krajnától s így a dolog abban maradt.

Miután azonban a dekretum approbálva kiállítottott, a rang megmaradt. Később Porcia Antal herceg tettensei hercegséget grófsághoz megkapta a mediatisált rangot és helyet és szavazatot az ugynevezett Reichsfürstenkol-

legiumban, a mi által a család egyenrangúvá tétetett a most uralkodó családokkal. Ez mind okmányilag bizonyítható.

Rang tekintetében a mindenkori Porcia herceg a legmagasabb hercegi címet viseli s így téves felfogás, hogy csak a kegyelmes cím illeti meg. Magyar kifejezése ezeknek a címeknek nincs.

Az udvari kabinetiroda és a Gótai Almanach adatai mind tévesen alapulnak s ezt én mind okmányilag fogom bizonyítani az illetékes helyen. Kiváló tisztelettel Porcia Aladár, birodalmi herceg.

Női hazardjátékosok.

(Leleplezett játékbarnag.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 29.

New-Yorkban a rendőrség egy olyanfajta klubnak jött a nyomára, mint a milyen a hírhedt berlini Harmlosen-ek klubja volt, csak hogy ennél még érdekesebb, mert csupa nők a tagjai. A felfedezésről a következőket írják:

A 100. számú (West 61. ut) házban a napokban mozgalmas élet uralkodott. Valami nagy ünnepélyt sejtett mindenki; nagyszerű zsur lehetett, mert temérdek kocsi állott meg a ház előtt, melyből elegánsan öltözött hölgyek szállottak ki, kik csakhamar eltűntek a házban. De ami bent történt, az nem volt valami ártatlan dolog. Egy nagy, rendszeres játékbarnag volt berendezve, kizárólag hölgyek részére.

A terem csak néhány nappal előbb nyílt meg. Hogy a női nem mily régóta óhajtotta azt, abból is kitetszik, hogy a kérdéses délutánon negyven látogatója volt, kik mindannyian a legelőkelőbb körökhöz tartoztak. A szigorú rendőrség azonban ismét elrontotta a dolgot, ut erős ember bujt be a házba Kew rendőrkapitány vezetése alatt s a játékbarnag ajtajai előtt állást foglaltak.

Nemsokára egy hölgy kilépett s ebben a pillanatban egyik rendőr odaugrott, hátát az ajtóba szorította és megvolt a meglepetés.

— A rendőrség! — hallatszott végig a termeken és a jelenet, mely ezután következett, egyszerűen leírhatatlan. A legbátrabbak közül három azonnal elájult, mások teljesen megbabonázva állottak egy helyben, míg többek a divánokra és székekre vetették magukat és elrejtették arcukat. Rettenetes sírás és láрма keletkezett és alig volt a hölgyek között egy, aki nem ezt kiáltotta volna:

— Oh jaj, ha ezt megtudja a férjem! Oh Istenem, bár otthon volnék!

Ezalatt Kew kapitány alaposan végig szemlélte a szobákat. Rendes játékbarnag berendezések voltak, klubszobák elegáns, drága butorokkal. A kapitány aztán a hölgyekhez fordult:

— Azt szeretnék tudni, hogy hívják önöket. Nos tehát, kérem!

Újabb sikoltozás következett erre, de a kapitány ennek dacára nem indult meg, hanem mindjárt odafordult az egyik csinos hölgyhöz:

— A nevét kérem!

— Mary Jones — rebegette az.

— Nagyszerű — szólott a kapitány és úgy tett, mintha elhinné a fiatal hölgy szavait.

— Hol lakik?

Colombia avenue és 60-ik utca.

— Melyik sarok?

— A délnyugati.

— Gondolkodjék csak jobban, ott a Paulista-templom áll.

Erre aztán természetesen megint könyzapor és kegyelemkérés következett, de a szigorú ember már egy másikhoz fordult:

— Hogy hívják?

— Annie Brown.

— Lakása?

— Hatodik Avenue és 60 ut.

— Tehát a Centralparkban! — válaszolt a kapitány.

Itt tartott ez egy darab ideig: a hölgyek közül egy sem adta le helyes címét és valódi nevét. Végre vége lett ennek a komédiának, mert Kew kapitány kijelentette, hogy a hölgyek minden további bántódás és következmény nélkül hazamehetnek. A hölgyek, kik mindannyian előkelő körökhöz tartoznak, talán még sohasem jutottak le oly gyorsan a lépcsőn, mint akkor. Valószínűleg háromszor is meggondolják, mielőtt még egyszer egy játékterembe lépnek. Csak öt nőt tartóztattak le, kikről gyanították, hogy alapítói voltak a játékbarlangnak.

Szocialisták ünnepe Aradon.

(Fölvonulás a városzására.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 29.

Megírtuk, hogy az aradi szocialisták május elsejét, mint az előbbi években is, az idén népgyűléssel és felvonulással ünneplik meg. A szocialista május ünneplésére, ma bocsátották ki, természetesen vörös papíron a felhívást. A felhívást az aradi újjászervezett szociáldemokrata párt bocsátotta ki, ezzel a megszólítással:

Munkások! Munkásnők! Testvérek!

A felhívás bevezetőképpen a munkás-osztály bajait, elnyomatását ecseteli, azután így folytatja:

Meddig fog ez az örült igazságtalanság tartani?

Amíg egyes emberek szeszélyétől fog függni a munkás sorsa; amíg a gépek és munkaeszközök egyes kapzsi tőkések és nem egy igazságos alapokon nyugvó állami tulajdon lesz, amíg a kötelességekből minden, a jogokból semmi sem lesz a miénk; amíg mi munkások, mint egy ember öntudatra ébredve, jogainkat ki nem küzdjük, addig nyomor, elnyomatás, pusztulás fenyeget bennünket.

Fel tehát testvérek a május elsejei tüntetésre! Mutassátok meg, ha az év nagy részét munka és kenyér nélkül töltitek önhibáitokon kívül, hogy egy napot örömmel áldoztok a munkáság dicső, megváltó szent ügyének! Félre minden félelem és kishitűséggel. Egy mindnyájunkért, mindnyáján egyért! Hadd lássák és remegjenek a jogtiprók, annak láttára, hogy a rabszolgák sorakoznak, akik, ha leteszik a szerzőságot, megáll a gép és szünetel az élet.

A felhívás ezekkel a sorokkal végződik;

Május 1-én követeljük: 8 órai munkanapot, hogy minden munkás foglalkozást találhasson mert a gépek akár közvetlenül, akár közvetve, sok munkást tesznek fölöslegessé.

Tiszteséges munkás védőtörvényeket, hogy anyagilag, erkölcsileg, testünk és egészségünk védve legyen a kizsákmányolók dühös kapzsi-ága ellen.

E követelésekkel kapcsolatban még sok kívánni valónk van, amely kívánságok keresztülvételére csakis az általános, egyenlő, közvetlen és titkos választási és szavazási jogot tartjuk alkalmasnak. Kell, hogy a munkásnépnek meg legyenek a védői, kik megalkuvást nem ismerő módon küzdenek az ő igazukért.

Ma az ország lakosainak csak egy csekélyke töredéke választó. Ott sem az ember, hanem a vagyon. Vesztegetés, pálinka és hártalan kényszerítő nyomás szülik a mai képviselőket. Olyan is e testület minden ténykedése. Pokoli büz és romlás támad a nyomában.

Akarjátok testvérek, hogy változzék e fejvesztett állapot? Szeretitek-e embertársaitok boldogságát?

Ha szent elöttetek családokat jövője, akkor május elsején semmiféle körülmények között nem dolgoztok. Minden tisztességes, — öntudatos munkásnak kötelessége május elsején korán reggel a városligetben ott lenni,

ahonnan a városháza termében 9 órakor nagy népgyűlést tartunk.

A szocialisták ünnepe előreláthatóan rendszerben, zavar nélkül fog lefolyni. A vörös szín se nagyon fog dominálni az ünnepen. Érdekes módon ünnepli a vörös májust. Ponta Péter aradi cipész, az itteni szocialisták egyik vezetője. A hatóság nem szívesen látja, ha vörös lobogót tűznek ki, azért Ponta Péter az üzlete elé május elsején nagy vörös csizmát állít ki. Akadnak talán, a kik ebben különöset találnak, de a lelkesedés csak szép, akárminő formában nyilatkozik meg.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Országos iparos-kongresszus. A debreceni ipartestület mai ülésén Tóth Kálmán elnök bejelentette, hogy 1905-ben Debrecenben lesz az iparosok kongresszusa. Ennek költségeire 300 koronát szavazott meg a közgyűlés olyan értelemben, hogy évente 1000 koronát tesznek félre s e célra kéri az előjáróság hozzájárulását, hogy ezt havi részletekben tehesse félre az elnökség. A hozzájárulást megszavazták. Az iparosok kongresszusát minden három évben rendezik a kereskedelmi miniszterium közbenjöttével. Résztvesznek benne az összes törvényhatósági ipartestületek elnökei és a budapesti ipari szak-testületek elnökei. Az idén Kolozsvárt rendezik az iparosok kongresszusát.

Automobil közlekedés Aradon

(A jogügyi-bizottság ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 29.

A város jogügyi-bizottsága ma délután ülés tartott, melyen két szabályrendeletet vettek jogi elbírálás alá. Az egyik az automobilközlekedésről szól, a másik pedig a fuvarozásról, a téglá, homok és fa-szállító kocsikról.

Az automobil-szabályrendelet megalkotására a miniszter hívta fel a várost. Ez ugyanis a múlt évben elutasított egy automobil-bérekocsis engedélyezésére irányuló kérelmet s a folyamodó fél felebbezett a miniszterhez. A belügyminiszter ennek folytán arra utasította a várost, hogy készítse magának az automobil közlekedésre szabályrendeletet, mert olyan indokolással, hogy a létező szabályrendeletekben az automobilokról szó nincs, az engedély kiadása meg nem tagadható.

Ujabbán smét két vállalkozó folyamodott engedélyért automobil-bérekocsis létesítésére s ezért most meg kellett a szabályrendeletet alkotni. Az elaborátumot, mely teljesen a budapesti szabályrendelet mintájára készült, már ismertették lapunkban s azt a jogügyi-bizottság kevés változtatással el is fogadta. Lényegesebb módosítást csak az első szakasznál eszközöltek; itt ugyanis egy bizottságról van szó, mely az automobiloikat megvizsgálja s amely előtt a kocsivezetők a vizsgát leteszik. Ebbe a bizottságba a főkapitány és a főmérnök mellé az aradi mérnök- és építész-egyesület egy tagja helyett dr. Öpre Péter indítványára az aradi iparfelügyelőt vették be.

Áttértek azután a fuvarosokra vonatkozó szabályrendelet tárgyalására. Az aradi fuvarosok ugyanis kérvényben folyamodtak azért, hogy védje meg őket a város az idegen községekből, így Mikalaka, Zsigmondháza, Faketről Aradra bejövő fuvarosok ellen.

Erre a kérelemre készítettek is egy szabályrendeletet, mely az iparszerű fuvarozást csak aradi adófizető polgároknak engedi meg, kiknek kocsijai folyószámmal láttatnának el s állomáshelyük az u. n.: Koptalón volna. A bizottság azonban a szabályrendelettel szemben arra az álláspontra helyezkedett, hogy annak életbeléptetését nem tartja sem helyesnek, sem szükségesnek.

Hogy a személyszállító fuvarosokat az idegenektől megvédik, annak értelme van, mert ezek ellenszolgáltatásokat tesznek a városnak az által, hogy éjjeli inspekciókat tartanak, meghatározott időben a városnál kell lenniök, hogy tűzvész vagy árvízveszedelem alkalmával kocsijukat díjtalanul kötelesek a rendőrség- és tűzoltóságának átengedni. A fuvarosok ilyen szolgáltatásokat nem adnak a városnak s így ok arra, hogy egészséges konkurrenciát szüntessen meg a város az idegen fuvarosok kitiltásával. Különben is az a száz és egynehány aradi fuvaros a közönség igényeit ki sem tudná elégíteni s ennél fogva a kereslet és kínálat között nagy aránytalanság állna elő, természetesen a fogyasztó közönség kárára, mely a téglát, fát, homokot sth. csak sokkal drágábban szerezhetné be a drága szállítás miatt.

Erre az álláspontra helyezkedett a bizottság többsége, míg a szabályrendelet életbeléptetése mellett csak dr. Nagy Sándor, dr. Öpre Péter és dr. Reicher Károly foglaltak állást.

Az aradi fuvarosok érdekeinek megvédésére mégis azt a kezdeményezést tette a bizottság, hogy dr. Bogdán Virgil javaslatára utasította a tanácsot arra, hogy a nem aradi fuvarosoktól helypénzt szedessen. Így az idegenek természetesen csak drágábban fuvarozhatnak, ami viszont az aradi fuvarosoknak nagy előnyére szolgál.

Az ülésen Instító is Kálmán polgármester elnöklete alatt jelen voltak:

Avarfy Ferenc, dr. Bogdán Virgil, dr. Mülek Lajos, dr. Nagy Sándor, dr. Nemess Zsiga, dr. Öpre Péter, dr. Reicher Károly, dr. Rosenberg Miksa, dr. Schartner Sándor, dr. Steinhart Mór, dr. Schwarcz Jenő, dr. Tolnai János és Vizer Péter alügyész.

Aradi torna-élet.

(A főispán a sportról. — A tornászok új játszótere. — Új tagok. — Pénztári kimutatás. — Társegyletek átirata. — Nyári kirándulási program. — Résztvételtörvények beszerzése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 29.

Érdekes ülése volt ma déli 12 órakor az Aradi Torna-egyesület választmányának. Az ülés a lyceum tornacsarnokában folyt le Urbán Iván főispán elnöklete alatt s azon a választmányi tagok nagy számban vettek részt, élénk figyelemmel kísérve az ülés menetét.

Urbán Iván elnök, miután az alapszabályok értelmében a gyűlés határozatképességét megállapította és azt megnyitotta, meleg szavakban üdvözölte a választmány egybegyűlt tagjait s a feletti örömeinek adott kifejezést, hogy az ujonnan alakult választmány első gyűlését személyesen vezetheti s annak tagjait ilyen nagy számban üdvözölheti. Mint a közgyűlés alkalmával is kijelentette, behatóbban óhajt az egyesület ügyeivel foglalkozni s ebbeli szándékának megvalósításához kéri a választmány támogatását, mert csak közös erővel lehet a férfias testedzést kultiváló, nemes és hazafias célokat szolgáló torna-egylet ügyeit intenzívebb módon fejleszteni.

Az elnöki megnyitót a választmány éljenzéssel fogadta.

A napirend tárgyalása előtt megalakult az a szűkebb bizottság, mely a közgyűlés határozatának kifolyásaként a lyceumban elhelyezett középiskolák igazgatóit Boros Vida és Burián János igazgatókat fölkereste, hogy a lyceum előtt fekvő játszótérrel az ifjúság által nem használt időben a tornaegyesület tagjainak játékokra átengedjék. A küldöttséget, melynek tagjai: Seel Ernő, Steinitzer Pál dr., Steiner Jé-

zsel és Nagy Sándor voltak, maga Urbán Iván elnök vezette az igazgatókhoz, akik a legnagyobb szívélyességgel fogadták a bizottságot s a legmelegebb pártolás mellett fogják az egyesület kérelmét a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz fölterjeszteni és addig is, míg a miniszteri engedély hivatalos formában is leérkezik, készséggel megengedték az egyesület tagjainak a játszótér használatát.

Ezután a március havi választmányi gyűlés jegyzőkönyvét olvasták fel és hitelesítették. Új működő tagokul fölvetettek: Szegő Hugó dr., Herskovits Emil és Seemayer Ferenc.

Kömives József pénztárnok jelentése szerint maradvány 1901-ik évről 9510.66 korona, befolyt januárius hónapban 370, februáriusban 182, márciusban 194, áprilisban 240, adományképen 80, összesen 10576.66 korona. Kiadás a mai napig 830.75 korona, maradvány 9745.91 korona. A pénztárnok jelentését a választmány tudomásul vette.

Olvastatott a „Magyarországi Tornaegyletek Szövetsége“ elnökségének és a besztercebányai „Sport-Klub“-nak átirata, melyben a folyó évi június hó 14 és 15-ikén Besztercebányán tartandó IV-ik kerületi tornaünnepélyre szívélyes és barátságos hangon meghívják az aradi tornaegyesületet. A választmány elhatározta, hogy ha legalább 10-en jelentkeznek, résztvesz az egyesület az ünnepélyen.

Ezután Nagy Sándor titkár-művezető előterjesztette a tavaszi kirándulások tervezetét, mely szerint az első kirándulás május 11-ikén a csálai erdőn keresztül a bodrogi zárdába s innen Pécskára, a második pünkösdkor Petrozsényba, a Szurdok és Vulkán szoros, a „Csetaye-Bóli“ barlang és a szeparáció megtekintésével, a harmadik június hó 8-án a világosi romokhoz és a „Feredő“ forráshoz rendeztetnék. A választmány ezen kirándulási tervezetet elfogadta.

Felolvastatott özv. Hász Sándorné urnő levele, melyben megleghangú köszönetet mond a tornaegyesületnek férje elhunytával alkalmával tanúsított kegyeletteljes részvételeért. A budapesti (Budai) Tornaegylet elnöksége pedig következő átiratban fejezte ki részvétét. Egyletünk választmányától nyert megbízás folytán van szerencsénk a Tekintetes Elnökséggel közölni, hogy szomorodott szívvel értesült egyletünk ama veszteségről, mely az igen tisztelt társ egyesületek érdeműs választmányi tagjának: Hász Sándor kir. tanácsos ügyvéd urnak tagjának elhunytával érte. Igaz baráti vonzalommal ószintén osztozik egyletünk mély fájdalomunkban, melyben részünk van nekünk is, mert oly férfiú dőlt ki sorainkból, ki a magyar testgyakorlás lelkes híve, a magyar ifjúság testi nevelésének hathatós támogatója volt, és mint működő szenior tornász példájával bizonyára számos híres toporzott zászlónk alá.

Végül elhatározta a választmány, hogy egy új diszkoszt és távoldobáshoz 2 drb. gerelyt és egy Felán-féle tornaeszközt megrendel, hogy a nyári gyakorlatainak anyagát szaporítsa. Ezután a gyűlés az elnök éltetésével véget ért.

Az ülésen Urbán Iván főispán elnökléte alatt jelen voltak: Schmidt János dr., Szél Ernő, Haslinger Ferenc, Steiner József, Sorbán János, Angel István dr., Palotay Antal, Jancsovics Ferenc, Steinitzer Pál dr., Visi Ferenc, Reiniger Samu, Bródy József, Samzer János, Kell Lajos, Kömives József, Neidenbach Ödön, Reisinger Ferenc dr., és Nagy Sándor választmányi tagok.

HIREK.

Tisza Kálmán

és a tiszta-eszélári pör.

— Az aradi főrabbi beszéde. —

Arad, április 20.

Rosenberg Sándor dr. aradi főrabbi ma, a zsidók husvét-ünnepének utolsó napján, az aradi zsinagógában érdekes beszédet tartott. A halottak lelki üdvéért való ima előtt megemlékezett a magyar közélet nagy halottjáról: Tisza Kálmánról, akinek liberalizmusát méltatva, az elhunyt államférfiu életének egy jellemző epizódját mondotta el.

Az időben történt — mondotta a főrabbi, amikor csaknem örök szegényfolt esett a magyar liberalizmuson: a szomorú emlékü tiszta-eszélári pör idején, a mikor azt akarták kisűtői, hogy mi zsidók vérrel fűszerezzük a husvétit kenyeret. Ezt az epizódot én attól az embertől tudom, akinek az időben nagyon sokat köszönhetett a magyar zsidóság: Kozma Sándor kir. főügyésztől.

A mikor a vérvád ügyében a vizsgálatot befejezték, a sötétség emberei kerülni akarták a nyílt végtárgyalást, hogy a sötétben ők tovább halászhassanak a vérvád meséjével. Azt mondták: nincs alap arra, hogy nyílt végtárgyalást tartsanak. Kozma Sándor azt mondta:

— Igenis van. Az alap: a vérvád. Azon kell megindulni és az igazságot kideríteni.

Maga az akkori igazságügyminiszter is elene volt a nyílt tárgyalásnak. Akkor aztán Tisza Kálmán érvényesítette szavát és azt monddta:

— Akarom, hogy igazság legyen és az kiderüljön: ha az igazság meglesz, akkor nem muljon el a közvélemény.

Es ennek köszönhetette a zsidóság, hogy az eszlári pör a sötétség szellemeinek oly nagy kudarcával járt.

A főrabbi azután hangoztatta, hogy Tisza Kálmán, minél nagyobb ember lett, annál nagyobb híve volt hitének s annál nagyobb szolgálatakat tett annak. Végül a halottak lelki üdvéért monddt kegyeletos imába befoglalta Horánszky Nándor, az elhunyt kereskedelmi miniszter nevét is.

— Az aradmegyei közkórház vezetője. Matavovszky Nándor dr. kir. tanácsos nyugalmomba vonulásával megüresedett az aradmegyei közkórház igazgató-főorvosi állása. Urbán Iván főispán ez állásra ma ideiglenes minőségben Parecz Gyula dr.-t a kórház első főorvosát nevezte ki, s őt a kórház vezetésével megbizta.

— A csendőrség decentralizációja. A belügyminiszter tervbe vette a vidéki csendőr-őrök decentralizációját, oly módon, hogy oly helyekről, ahol a közbiztonsági állapotok a csendőr-őröknek nagyobb létszámát nem igénylik, a nélkülözhető embereket elvonja és a kisebb községekbe helyezi. Ennek alapján a belügyminiszter most leiratot intézett Aradvármegyéhez, amelyben véleményes jelentést kér az alispántól arra nézve, hogy mely helységek nélkülözhetik a mostani csendőrlétszámot és melyek azok a községek, ahol a közbiztonság érdekében csendőrök alkalmazása szükséges volna. Ezt a miniszter — ugymond — azért teszi, miután a csendőrség szaporítására kellő fedezet nincsen s a tervbe vett decentralizáció segíthet a mai állapotokon.

— A májusi ájtatosságok a minoriták aradi templomában május 1-én délután 6 órakor veszik kezdetüket, az egész hónapban át mindig 6 órakor fognak kezdődni. Az idén annyiban fognak eltérni a szokásos májusi ájtatosságoktól, hogy a szent beszédek elmaradnak. Amíg

a templom lebontását meg nem kezdik, addig itt tartatnak, azután pedig a barakk-templomban. Az ájtatosságok a rendes vecsernyéből és műkedvelők énekéből fognak állani; részt vesznek benne a májusi énekkar, az Oratorium-egylet és a dalegylet. A részletes programot a napokban közölni fogjuk. A májusi ájtatosságok szervezésének érdeme Boros Jusztin polg. iskola igazgatóját és Fehér Alfréd hittanárt illeti.

— A hírlapok munkaszünete. A magyar újság-kiadók országos szövetsége legutóbb tartott választmányi ülésében egyértelműleg elhatározta, hogy május 1-én délután és május 2-ikán reggel az összes fővárosi lapok nem jelennek meg. Ezt az egyezményt az összes napilapok aláírták s így az minden lapra kötelező. E határozat következtében május 1-én az aradi nyomdatulajdonosok is szünetet adnak munkásainak s így a helyi lapok pénteken nem fognak megjelenni.

— Az aradmegyei közpénztár és számvevőségek államosítása. A jövő év elején lép életbe a vármegyei pénztárak és számvevőségek államosításáról szóló törvény, amelyre nézve már most megkezdődtek az előkészületek. Az aradvármegyei számvevőség átvételénél azt tervezi a pénzügyminiszter, hogy a számvevőség az államosítás után is a mostani helyiségben, a megyeházán maradjon, miután a pénzügyigazgatóság épületében nem tudnának annak helyet szorítani. A pénzügyminiszter a számvevőség mostani helyiségének az állami közigazgatás részére leendő átengedése iránt meg is kereste Aradvármegye törvényhatóságát, amely a holnapi közgyűlésén fog a leírás fölött határozni. A megyei pénztárak az államosítás után, a mint értesülünk, a kincstári palotába költöznek át, még pedig a dohánybeváltó felügyelőség mostani helyiségébe.

— Cseh Ervin horvát miniszter állapota egyre javul. Lobosodás folyton csökken, láza nincs. Orvosa Aczél Károly dr. a napokban meg Röntgenezi, hogy a gyógyulást gyorsabbá tegye. A beteg minisztert tisztviselői és barátai tömegesen látogatják. A király ma távirati értesítést kért Paar főhadsegéd útján a beteg miniszter hogyléte felől.

— Ajándék az aradi ereklyemúzeumnak. Erdekes ajándékkal gazdagította az aradi szabadságharcú ereklyemúzeum okmánytárát Temesvárról Prepeliczai Eleődne szül. Korponay Aranka urnő, ki nemrég elhunyt édesanyjának: Korponay Jánosné szül. Huszár Paulina hagyatékából, oda ajándékozta a múzeumnak azt az eredeti okmányt, mely édesatyja, az egykori vitéz honvédezedes halálra ítéltetéséről és megkegyelmezéséről szól. A német nyelvű Decretet Pesten 1850. július 10-én Wallmoden tábornagynagy, az osztrák hadsereg parancsnoka adta ki s el van benne mondva, hogy Korponay János volt osztrák gránátos főhadnagyot Aradon, 1849. december 29-én rangvesztésre, vagyenvesztésre és golyó általi halálra ítélték s bár Haynau tábornagynagy ezen ítéletet „törvényes uton“ hozta meg, az ítéletet kegyelem útján, 1850. január 12-én, tizenhat évi vasban eltöltendő várfogságra „enyhítették“, a mit ugyanazon év március 2-án kihirdettek az ítéltnek.

— A sziámi trónörökös Budapesten. Ma este érdekes vendég érkezett Budapestre. A sziámi trónörökös jött meg Bécsből, a hol a mult hét óta a király vendége volt. A miniszterelnök Drasche-Lázár Alfréd miniszterelnöki segédfogalmazót rendelte ki a trónörökös mellé szolgálattételre. A trónörökös ingkognitóban érkezett Budapestre és csak a segédfogalmazó fogadta a vonaton. A trónörökös szívélyesen kezelt szorított Drasche-Lázár segédfogalmazóval aztán kocsiba ült és kíséreljével a Hungária-szállóba hajtattott. A sziámi trónörökös közepesen alacsonyabb termetű, fiatal koru, olajbarna arcszínű ember. Rokonszenves külseje

van s kék egyenruhát visel francia tiszti sapkával. A fejedelmi vendég három-négy napot szándékozik Budapesten tölteni.

— **A vashid ügye.** A Maros-hid ügyé en vasárnap tartott nagygyűlés végrehajtó bizottsága holnap, szerdán délután 4 órakor tiszteleg *Urban Iván* főispánnál és *Institoris Kálmán* polgármesternél, hogy átnyujtsa nekik a nagygyűlés határozatából szerkesztett memorandumot. Az elnökség felkéri a végrehajtó bizottság összes tagjait, hogy holnap délután háromnegyed 4 órakor a Központi-kávéházban szíveskedjenek gyülekezni.

— **Aradiak Konstantinápolyban.** Az aradi mérnök- és építész-egylet azon tagjait, kik a konstantinápolyi kiránduláson részt vesznek, arról értesíti *Schör Lajos* acev. főmérnök, a kirándulás főrendezője, hogy az utazáson való részvétel május hó 1-én déli 12 órakor kötelező é válik. Ezentul csak azon esetben volna lehetséges a visszalépés, ha a visszalépő tag maga helyett egy másik egyleti tagot küldhetne. Természetesen a vasuti jegy esetleges különbözőzeteinek biztosítása mellett. Május hó 2-ának déli 12 órájáig az összes részvételi díjak befizetendők, hogy a szükséges vasuti jegyek és helyek úgy a vasuton, mint a hajón biztosíthatók legyenek. Május hó 4-én vasárnap a budapesti Cook-iroda vezetője Aradra érkezik. A résztvevőket arra kéri *Schör főmérnök*, hogy május hó 4-én délelőtt 10 órakor a jegyek átvétele végett az egylet helyiségében teljes számban megjelenjenek, mely alkalommal az utazás részletei felől kimerítő tájékozás szerezhető be.

— **A májusi előléptetések.** A lapunk mai számában közölt katonai előléptetésekhez pótlólag még az alábbiakat adjuk meg a hadsereg rendeleti lapja nyomán: *John Jenakie* csász. és kir. 43-ik gyalogezredbeli őrnagyot a király alezredessé léptette elő s áthelyezte Aradra a csász. és kir. 33-ik gyalogezredhez. Ugyancsak házi ezredünk kötelékébe helyeztetett át *Rossovics Albert* őrnagyot a 61-ik gyalogezredtől. *Milenkovics Sándort*, a kis-szent-miklósi ütegosztály volt parancsnokát, a ki jelenleg a 32-ik hadosztály-tüzérezred fölött viszi a vezényletet, ezredessé léptette elő a felség. A m. kir. 8-ik honvédegyezred kötelékében előléptek *Nagel Manó* Károly és *Karvázy Pál* II. oszt. századosok I. oszt. századosná, *Vajda Ferenc* főhadnagy II. oszt. századosná. A 3-ik honvéd huszár-ezredben *Éder Rezső* II. oszt. százados I. oszt. századosná és *Tóthvárady-Asbóth Ödön* hadnagy, főhadnaggyá. A honvédkatonaorvosi karban *Tamkó Károly* dr. és *Breznay Ernő* I. oszt. ezredorvosokká léptek elő, *Erdődy Ignác* dr. ezredorvos pedig törzsorvosná, a budapesti térparancsnoksághoz való áthelyezés mellett. A III. számú csendőr-kerület parancsnoka, *Panajott Sándor* ezredes, a csendőrség felügyelő helyettesévé lépett elő s helyébe posticipi *Kostka Pál* aleredes neveztetett ki. Az aradi csendőrszárnyban *Kemény Ödön* hadapród-tiszthelyettes hadnaggyá lépett elő s az I. csendőrkerület állományába helyeztetett át.

— **A román királyné bőkezűsége.** A román királyné, a kinek — mint közöltük — nemrég az anyja elhalt, fájlalma és mély gyásza iránt impozáns részvét nyilvánult egész Romániában. Bukarestbe történt visszaérkezése alkalmával az állami méltóságok és maga a nép is újból kifejezést adtak őszintén érzett részvételüknek. A gyászoló királynét ez a részvét annyira megthátotta, hogy elhatározta, hogy a román királyság megalapítása óta megtakarított pénzét a román kultuszminiszter rendelkezésére bocsátja, hogy annak évi kamataiból iskolákat tartassanak fenn Bukarestben és több romániai városban, a hol a kamatok a tandíjak fedezésére, illetőleg fokozatos eltörlésére fordítandók. A királyné nemes szívü elhatározása nagy örömet keltett egész Romániában, mert a királyné által a fent jelzett célra adományozott összeg állítólag megközelíti a *husz millió frankot*. A román királyné ugyanis ezt az ösz-

széget a *Károly* király által neki külön biztosított rendes évi, jelentékeny járadékából takarította meg. Igazán fejedelmi bőkezűsége, nemes szívre vall is ajándéka. Természetes, hogy az ilyen igazán fejedelmi aktusok a ritkaságok közt tartoznak.

— **A hoinapi megyegyűlés.** Aradmegye törvényhatósága holnap, szerdán délelőtt 9 órakor tartja meg tavaszi évnegyedes közgyűlését. A közgyűlés érdekesebb ügyei közül fölemlítésre méltó a belügyminiszter leirata az *uj-szent-annai zendülésből* kifolyólag fölmerült költségek miatt, Hevesmegye átirata a Rákóczy, Tököly és Bercsényi diffamálását kimondó törvények törlése, Kossuth Lajos érdemeinek törvénybe igtatása és szobrának mielőbbi felállítása ügyében, a közigazgatási bizottság határozata Aradmegye és Békésmegye telefonhálózatainak összekapcsolása tárgyában, továbbá alispáni jelentések és néhány községi ügy.

— **Készülődés a püspökválasztásra.** Tenkei levelezőnk jelenti, hogy egy aradi gör. kel. püspökválasztó tag üresedésben levő helyét ma töltötték be választás útján. *Papp Miklós* kir. pénzügyigazgató és dr. *Lázár Aurél* ügyvéd küzdöttek egymással. Papp 180 szavazata ellen, dr. Lázár Aurélt választották meg.

— **Megfelebbezett községi tisztujítások.** A januárban megtartott községi tisztujítások nagy részével a hoinapi megyei közgyűlésnek is lesz alkalma foglalkozni. Összesen 16 községi tisztujítást felebbeztek meg a választás eredményével elégedetlenek s a közgyűlés lesz hivatva a megfelelőbb választások ügyében dönteni. Felebbezést adtak be a tirnovicai községi tisztujítás, cohesdi, borossebesi, lényesi, őszentannai bíróválasztás, a tiszai községi tisztujítás, a nagyhalmágyi törvénybírói, az apátii bírói és törvénybírói, a gyarmatai bírói, a csermői községi, a barakonyi bírói, a szőlőscsigeréli esküdti, az ópaulisi és seprősi bírói, a kerülesi községi és a m.-bodzásai bírói választások ellen.

— **A braganza herceg vadászatai.** Néhány nappal ezelőtt *Ferenc József* braganza herceg és *Pick Rezső*, a hír s sportfestő visszatértek egy vadászati kirándulásukról Bécsbe, melyet Szudánba rendeztek volt. A két vadász január közepén hagyta el Bécsot, Chartumban karavánt állítottak össze és a Fehér Nilus mentén fölfelé utaztak Faschodáig. A vadászat kiadós volt, bár nagyobb fajta rablóvadat keveset ejtettek el. Visszatéréskor egy híres emberrel találkozottak. *Slatin* pasával, aki *Wingoti* lorddal egy büntető expedicióról érkezett vissza, melyet egy angol tiszt megöletése miatt küldtek volt ki.

— **Bíróági kinevezések.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Babó Andor békes-csabai* járásbírói albirót a szegedi kir. törvényszékhez bíróvá, *Halász Antal makói* járásbírói albirót pedig a nádasi kir. járásbírói albirót nevezte ki.

— **Uj anyakönyvvezetők.** A belügyminiszter a barakonyi anyakönyvi kerületbe *Suhajda Antal* jegyzőt, a silingyiai kerületbe *Dirle László* jegyzőt anyakönyvvezetőkké nevezte ki.

— **Az idej nagygyakorlatok.** Most már véglegesen meg van állapítva az idej nagygyakorlatok helye és ideje. A nagygyakorlatokat az idén a March folyó és a Kiskárpátok között, szeptember második harmadában fogják megtartani. Részt vesznek benne a bécsi 2-ik, a pozsonyi 5-ik és egy kombinált hadtest. A király Sasvárott, Szenicze közelében fog lakni.

— **A májusi menetrend.** A nyári menetrend f. évi május hó 1-ével lép életbe az összes vasuti vonalakon. Az aradi és csanádi egyesült vasutak vonalain, mint már közöltük, csak kisebb jelentőségű változások lesznek. Az államvasutaknak Aradot érintő vonalain a következőképp fognak május 1-től közlekedni a vonatok:

A budapest-aradi gyorsvonat mindkét irányban május hó 1-től Arad és Tövis között, június hó 1-től pedig Tövis és Predeal között foly-

tatást nyer és Predealon ismét közvetlenül csatlakozik a román vasut gyorsvonatához Bukarest felé, illetve felől. Vasár- és ünnanapokon, valamint a radnai bucsu-napokon Mária-Radnától Aradig este egy helyi vonat helyeztetik forgalomba, minek folytán ezen napokon a Tövisről Aradra este 8 óra 57 perckor érkező személyvonatnál Mária-Radna és Arad között a szomszédos forgalom menet- és menettértjegyek használata kizáratik. A Budapest keleti p. u.-ról reggel Nagyvárad felé induló és a Budapest keleti p. u.-ba este Arad felől érkező személyvonatok Farnos feltételek megállóhelyen feltételeken megállítatnak. Az arad-temesvári-Józsefvárosi vonalon az Aradról reggel induló személyvonat Temesvár-Józsefvároson csatlakozásba hozatik az orsova-budapesti gyorsvonattal. A budapest-arad-tövisi vonalon a budapest-aradi gyorsvonat, mely jelenleg Budapest és Szolnok között a kolozsvári gyorsvonattal egyesítve közlekedik, már április 30-án, a kolozsvári gyorsvonattól elkülönítve, Budapest keleti p. u.-tól délután 2 óra 15 perckor fog indulni és Tövisig fog közlekedni. A folyó évi május hó 31-én Budapestről Aradon át Tövisre érkező gyorsvonat már Predealig fog közlekedni, ellenben a predeal-arad-budapesti irányban közlekedő gyorsvonat május 31-ről június 1-jére hajló éjjelen Predealtól Tövisig még nem helyeztetik forgalomba, hanem június 1-jén éjjel és csak Tövisről kiindulólag fog közlekedni. A mezőtúr-mezőhegyesi vonalon a Mezőtúrról délen induló vegyesvonat Mezőhegyesen csatlakozásba hozatik az aradi és csanádi egyesült vasutnak Arad felé induló vonatához.

— **Lakodalom rendőri felügyelet alatt.** Szeged város egyik szélső utcájában néhány szilaj legény durva, rakoncátlan módon ostromolt meg tegnap egy lakodalmas házat. Lécekkel, botokkal, dorongokkal dolgoztak. A vőlegényt, ifj. *Abrahám Vincét* akarták megverni és a vígadozó násznépet annyifelé kergetni, ahányan voltak. Egy elszánt cimbalmosnak sikerült az utcára jutni a megostromolt házból és hirasára nyomban egy csapat fegyveres rendőr jelent meg a halálosan megijesztett násznép megmentésére. A csata ezután fejlődött csak ki igazában. A legények nemcsak hogy nem engedelmeskedtek a rendőröknek, hanem még bántalmazták őket, végre is *kivont karddal kellett őket szétkergetni*. A lakodalom ezután a késő hajnali órákig folyt, de erős rendőri felügyelet mellett. Ilyen lakodalom sem esett még Szegeden. A legényeket, akik a veszedelmes bolondságot elkövették, a bünyenyítő törvényszék előtt vonják felelősségre család, idegen lak megsértése, idegen ingatlan rongálása és hivatalos hatalom ellen való erőszakosság miatt.

— **Uj közkórház Csanádmegyében.** Néhány év óta tervezgetik Csanádmegyében, hogy mivel a megyei közkórház épülete kicsiny a betegek befogadására. Makón új közkórházat építenek, melynek költségeit 150 000 forintban irányozták elő. Eddig a dolog rendben volna, azonban méltán kell megbotránkozást az a terv, hogy a kórházat a városi árvaház mögé, nem a fővonalra, hanem egy teljesen félreeső helyre, a dr. *Galambos Ignác* makói ügyvéd telkére akarják építeni. Közegészségügyi szempontból csak káros és veszedelmes lehet, hogy közvetlenül az árvaház mellé, melyben serdülő gyermekek nagy számmal vannak, építik a kórházat, mely mindenféle betegségek tanyája. De csodálkozva kérdezi mindenki, hogy miért építenék éppen oda, ahova akarják, holott ugyancsak a Sugár-uton a fővonalra néző más telek is, de ezenkívül is elég telek van, melyen fel lehetne a kórházat építeni. A Galambos-féle teleknek ára 1600 korona volna, holott ezért a pénzért sokkal szebb helyen kaphatnának telket. Erdekes különben, hogy egy ízben már megakarta venni a megye azt a telket, akkor azért, hogy vele az árvaház telkét nagyobbítsa. Akkor azt hirdették, hogy erre a telekre ezért szükség van, de a dolog abban maradt. Most kórháznak akarják megvenni és mivel a telekhez ut is kell, az árvaháznak jelenlegi telkéből akarnak egy részt kihalítani, hogy az utat szolgálja majd a kórházhoz. Te-

hát ezelőtt néhány évvel kicsiny volt az árva-ház telke, most meg egyszerre na-ya nőtt. A csanádmezei törvényhatósági bizottság tagjai közül többen állást szándékoznak foglalni az ellen, hogy a kórház ott épüljön fel, ahol tervezik és így remélhető mégis, hogy a nagy költségekkel előlányzott kórházat nem fogják egy zughelyre felépíteni.

— **Athelyezett irnok.** A m. kir. igazságügyminiszter *Bozóky* Leó nagyhalmágyi kir. járásbírói irnokot az aradi kir. törvényszékhez helyezte át.

— **Ezüst lakodalom.** *Edl* Lőrinc, a *Verbos* A. és fiai aradi butorgyáros cég üzletve/etője és neje szül. *Schiller* Magdolna, a napokban tartották szük családi körben házasságuknak 25-ik éves jubileumát.

— **Szerencsétlenség a Kápolna-utcában.** *Vári* József 57 éves aradi ácsmester ma délelőtt özv. *Antalfyne* Kápolna-utca 24-ik számú házában zsendély-fedelét javígtatta. A fa'hoz támasztott létrán állott, s ez valahogy megcsuszott s *Vári* mintegy öt méternyi magasságból a földre zuhant. A háznak udvarföldi falánál virágcserepek voltak, ezek közé esett le a szerencsétlenül járt ácsmester, fejét a virág-vázák véresre karcolták, sőt egy cserép a koponya jobb oldalán tíz centiméternyi hosszú repedést okozott. A szerencsétlenségről értesítettek a rendőrséget, honnan dr. *Ötvös* Dániel orvos, *Herling* Gyula mérnök és *Rimanóczy* Zsigmond rendőrtiszt mentek ki a helyszínére. Várit eszméletlen állapotban szállították be a kórházba. Sebesülése életveszélyes.

— **Betörés egy takarékpénztárba.** Tegnap virradóra ismeretlen tettesek betörték a *kézdívásárhelyi* takarékpénztár helyiségébe. Az emeleti tornácra behatoltak az igazgatóság üléstermébe, onnan a vezérigazgatói irodába, a hol a vezérigazgató asztalát feltörték, pénzt azonban nem találtak. Az erősen elzárt pénztárszobába behatolni már nem tudtak, bár a nagy vasajtó környékén hozzáfogtak a felbontáshoz. A gyanu az épület földszinti részében dolgozó munkásokra irányul.

— **Eljegyzés.** *Mark* János aradi hentes eljegyezte *Fischer* Irma kisasszonyt Lippáról.

— **Lakásváltoztatás.** Dr. *Lakatos* I. szülész, nő-orvos, *Kazinczy*-utca 8-ik szám alá költözött.

— **Albert Pétert,** Arad első szolista népzene-sze átvette a híres b. gyulai zenekart s azzal szerződést kötött, hogy az ő vezetése alatt Aradon fognak játszani. A kitűnően szervezett zenekar szerdán este játszik először a Millennium-vendéglőben.

— **Ujtás!** *Honisch* L. *István* cs. és kir. főher. udvari fényképész művészeti akadémiai tag műtermében Szabadság-tér 16. (Dománypalota.) Telefon 358., minden vasár és ünnepnapon eszközöit felvételekről 6 drb. vizit fénykép 4 korona, 6 drb. kabinet fénykép 10 korona. A kabinet kép lehet: menyasszonyi, családi vagy bármilyen csoport felvételről is. Művészies és pontos kivitel szigoruan be lesz tartva. A n. é. közönség szives figyelmét felhívjuk ezen ujtásra.

— **Melyik a kedvelt cipőforrása Aradnak?** Erre határozott feleletünk: *Porter* Vilmos Nagy-Aruháza, a Szabadság-téren. Ott találunk *kéziggyártmányu* cipőt a legnagyobb választékban. Férfiak, hölgyek és gyermekek számára. *Porter* cipője könnyű, elegáns és formáját megtartja. Ami pedig az árakat illeti, jól tudja egész Arad és a környék, hogy legolcsóbban és legnagyobb választékban *Porter*nél lehet vásárolni. Azonfelül még egy váratlan kedvezményben is részesül a vevő: 10 forintos vásárlásnál teljesen ingyen kap egy életnagyságu fényképet. Látni váió, hogy ez tényleg egy nagy áruház, komoly alappal, komoly szervezéssel. Mindig friss áru, nagy választék, meglepő árak.

— **T. üzletfeleink szives tudomására** hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— Üzlet áthelyezés.** Felhívjuk a n. é. közönség figyelmét, a jó hírnevnek örvendő *Scherhag* H. és fia cégre mely himzés kézimunka és rövidáru főüzletét a minorita templom építése folytán a *Deák Feren* és *Fabián* utcák sarkán levő fiókhelyiségbe helyezte át.

Katonaszabadító jegyzők.

(Negyvennyolc fegyelmi ügy.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 29.

Szenzációs hirt jelent lapunknak torontáli levelezőnk. — E szerint *Valkány* község jegyzőjét és segédjegyzőjét *katonaszabadítási manipulációk* miatt állásuktól felfüggesztették.

A hünös visszaélés a szegedi 46-ik gyalogezrednél pattant ki egy valkányi származású katonalegény följelentése folytán.

A parancsnokságnál ugyanis egy közkatona panaszt emelt, hogy míg őket elhozták a király katonájául, addig a derék erős társuk, *Muntyán* György, aki egykoru velük, otthon élvezi a békes polgár szabadságát és lát a mindennapi dolga után. Miért nem vitték el azt is katonának? Tudtukkal nem is állt a mérték alatt.

A szegedi ezredparancsnokság erre a nagyszentmiklósi főszolgabírótól kért fölvilágosítást. Ez pedig azonnal a valkányi jegyzőtől kérte számon *Muntyán* György esetét.

A jegyző ur merészen kivágta magát egy kis időre. Azt jelentette egyszerűen, hogy *Muntyán* György *Valkányon ismeretlen* és nem tudja merre van hazája. A főszolgabíró azonban, *Hadffy* Károly, nem a régf rendszer kényelmes és tussoló munkása. Tovább kutatott.

Megkereste a valkányi lelkészi hivatalt, hogy kutasson *Muntyán* György neve után a régi anyakönyvekben. Meglepető eredményt jelentett a lelkész. Arról értesítette a főszolgabíró, hogy *Muntyán* élő ember és a lelkészi hivatal annak idején lajstromozta is a nevét.

A lelkész info-mációja valónak bizonyult és kitűnt, hogy *Valkányon* a hadkötések lajstromát csakugyan *hamisan állították ki*.

Hadffy főszolgabíró azonnal szigorú kéréssel a lelkészre elrendelte *Kovacevics* Miklós valkányi jegyző és *Weber* Miklós segédjegyző ellen a fegyelmi eljárást és mindkettőt *felfüggesztette állásától*.

Megindult a vizsgálat. És már tudva van, hogy nemcsak *Muntyán* György, hanem kivüle még négyen csak *sorozás alá sem kerültek* a jegyző urék bünsös praktikája következtében.

Muntyán Györgyöt, a leleplezett katonaszökevényt szombaton a rendőrség Nagy-Szentmiklósrá kísérte, ott a sorozó bizottság elé állították és *öt éves szolgálatra besorozták*.

Kovacevics jegyző ellen ez ügyből most egy fegyelmi származott. Ezzel együtt a derék torontáli jegyző fegyelmi ügyeinek száma keresztszámban 48. Ez aztán torontáli rekord. Az új katonát, *Muntyán* Györgyöt már Szegedre vitték.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Elitelt templomrabló.** Néhány hónappal ezelőtt napirenden voltak az aradmegyei községekben a templomrablók. Sorra keresték föl a betörők a *paulisi*, *székudvari*, *radnai* és *aradszentmártoni* templomokat, mindenünne kisebb nagyobb értékű tárgyakat hozva el. A legutóbbinak, az aradszentmártoni római katolikus templomban történt betörésnek tettesét sikerült kideríteni és elcsipni. A betörést *Treff-nil* János, 40 éves, resicai születésű, meg nem állapítható illetőségű volt géplakatos követte el; a templom perselyét feltörte, s abból bizonytalan mennyiségű, de mindenestre 50 forintnál alóli összeget ellopott, ezenkivül elvitte az oltárterítőt, néhány szentelt olajtartót, és az egyik asztalban fekvő hat darab kis keresztet. Az azóta fogva levő betörő ügyében ma tartotta meg az aradi törvényszék a főtárgyalást. A tárgyalás elnöke: *Fabián* Lajos dr. kir.

ítélőtáblai bíró volt, a tanács tagjai *Köller* János és *Földes* János bírák, jegyző: *Kovács* József. A bíróság *Treffnil* nyolc hónapi börtönrre ítélte, a melyből a vizsgálati fogság által egy hónapot kitöltöttnek vett. A vádlott belenyugodott az ítéletbe, s az jogerőssé is vált.

§ **A kapupénz mint zsarolás.** Elvi jelentőségűnek is nevezhető az az ítélet, amelyet az aradi kir. törvényszék büntető-tanácsa hozott ma egy érdekes pörben. A följelentő *Szebenyei* József volt, aki az időben Aradon lakott és angol leckéket adott, most — a bírósághoz érkezett adatok szerint — Amerikában él. *Szebenyei* adósa volt a lakása házmesternéjének, *Lövy* Dávidnének 1 forint 50 krajcár kapupénzzel. *Lövy* né többször sürgette a kapunyitások hátralékok díjainak kiegyenlítését: egyszer aztán 1901. január 6 án délelőtt, a mikor *Szebenyei* elakart menni hazulról, bezárta előtte a kaput, s azt mondta:

— Addig nem engedem ki az urat, amíg a kapupénz-tartozást ki nem fizeti.

— Most nincs pénzem — mondta *Szebenyei*, — várjon, amíg lesz.

Hasztalán, *Lövy* Dávidné addig nem nyitotta ki a kaput, a míg *Szebenyei* oda nem adta neki az óráját zálogba a kapupénz fejében. Ezért *Szebenyei* a házmesterné ellen följelentést tett *zsarolás vétsége* miatt. Az aradi törvényszék büntető-tanácsa ma délelőtt *Fabián* Lajos kir. itélőtáblai bíró elnöklésével tartott tárgyaláson *Lövy* Dávidné bünsnek mondta ki, de a nagyszámu enyhítő-körülmények figyelembe vételével csupán 2 korona *pénzbírságra*, behajthatatlanság esetében egy napi elzárásra ítélte.

§ **A somogyi nábob végrendelete.** A pestvidéki törvényszék ma délelőtt hirdette ki a tegnap délutáni tanácskozáson hozott azon határozatát, hogy a védő által felolvastatni kért iratok közül melyeket olvassák fel. A törvényszék a határozat kihirdetése után nyomban megkezdte az elrendelt iratok felolvasását s az egészen délig tartotta. Délután 3 órakor *Miskovich* Lajos kir. ügyész tartotta meg vádbeszédét. Beszéde végén *Nagy* Akost két rendbeli közokirathamítás és lopás, *Paré* Jánost közokirathamítás és hamis tanuzás, *Molnár* Józsefet, *Bellay* Istvánt és nejét, *Bellay* Jánost, *Takács* Györgyöt, *Bódis* Sándort, *Illést* és *Istvánt*, *Mágori* Istvánt, *Kiss* Ferencet és *Szabó* Istvánt pedig közokirathamítás büntetésben kérte bünsöknek kimondani. Holnap délelőtt *Polónyi* védőbeszédére kerül a sor, a mely valószínűleg két napig fog tartani. A válasz s viszonzválaszok után a törvényszék ítéletét előreláthatólag szombaton hirdeti ki.

NAPIREND.

Április 30. Szerda. Róm. kath. naptár: Katalin. — Protestáns naptár: Katalin. — Görög-keleti naptár (április 14.): *Simeon*. — A nap két 4 óra 30 perckor, nyugszik 6 óra 53 perckor — A hold két 0 óra 23 perckor, nyugszik 10 óra 21 perckor.

Költésy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: *Erekye*-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, szeles, hűvös, sok helyütt csapadék.

Április 30. Aradmegyei törvényhatósági bizottságának évnegyedes közgyűlése délelőtt 9 órakor. — Az aradmegyei községi és körjegyzők egylete- és nyugdíjintézetének választmányi ülése délelőtt 11 órakor, közgyűlése délután 2 órakor (Megyeház.) — Az aradvidéki tanítóegylet új-szent-anna-világosi fiókbizottságának tavaszi közgyűlése (Új-Szent-Anna.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 29.

Délközde. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv gyöngö. Nyugodt irányzat mellett 6.000 métermázsza került forgalomba, tartott áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. Időjárás hideg.

Zárulat 12 órákor:

Buza áprilisra	8.87—8.88
Buza májusra	7.92—7.93
Buza októberre	6.72—6.73
Rozs áprilisra	5.88—5.89
Rozs májusra	4.81—4.82
Rozs októberre	4.98—4.99
Zab áprilisra	12.15—12.20
Zab májusra	
Zab októberre	
Tengeri májusra	
Tengeri júliusra	
Repce augusztusra	

Zárulat 5 órákor:

Buza áprilisra	8.89—8.90
Buza májusra	7.90—7.92
Buza októberre	6.69—6.70
Rozs áprilisra	5.87—5.88
Rozs májusra	4.81—4.82
Rozs októberre	4.98—4.99
Zab áprilisra	12.30—12.40
Zab májusra	
Zab októberre	
Tengeri májusra	
Tengeri júliusra	
Repce augusztusra	

Zárulat 5 órákor:

Osztrák hitelrészvény	668.25
Magyar hitelrészvény	685.—
Leszámitolóbank részvény	439.50
Rima-Murányi vasmű részvény	507.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	660.—
Közuti vasút	622.—
Városi villamos vasút részvény	315.—

REGÉNY-CSARNOK.

A fehér hattyú.

Regény három kötetben.

Írta: **Catulle Mendès.**

[34]

(Folytatás.)

Beléptére a madarak megszüntek csevegni a galyak mozdulatlanul állottak meg és a gyémánt habu parányi forrás kiapadt, akár mivel a király akarata szüntette meg a varázst, akár mert az anyakirálynő jelenléte félelmet gerjesztett még a természetben is... A főnővér aláragyogó nap egyszerre tüzfolyóvá változott, a festett hancsu fák levelei zöld selyemmé lettek, a barázdabilligetők és veresbegyek pedig, mintha csak sodrony által lettek volna igazgatva, ügyetlenül ültek le a mesterséges galyakra, alig leeresztett szárnyakkal, a gyíkok varázsütésre állottak meg és a szöcskék ugrás közben maradtak fenn, remegve a levegőben. Az egész tündéres pompából nem maradt meg egyéb, mint egy esetlen utánzata a természetnek.

A királynő fiának egy kézmozdulatára, mellyel maga mellett helyet kínált, állott meg és metsző, éles hangon kérdé:

— Maradj, állva akarok beszélni. Kevés mondani valóm van, de hallgasd meg jól. I. Frigyes, a te nagyatyád, lemondani kényszerült a trónról, mert Thüringia sorsát egy kegyencső kezeibe tette le; II. József, atyád és férjem meghalt, talán azért, mert nem akarta követni tanácsaimat; te II. Frigyes, fiam, ki álmodozol, a helyett, hogy uralkodnál és élnél, melyiket fogod választani a lemondás és a halál között?

— Lemondani, vagy meghalni? Nekem egyre megy, viszonzá a király, újra lehevervén a kiterített bőrökre, De ki beszél erről anyám?

— En, anyád, a ki elhagytam magányomat, hogy figyelmeztesselek. Egy valódi királyság uralkodója vagy-e, vagy pedig egy mesebeli sziget? Ugy tűnik föl előttem, mintha őseidnek nehéz vaskoronája helyett egy bolond csörgő sipkája volna a fejeden. Gyermekek, vigyázz magadra. Te parancsolsz, uralkodol, de az ábránd békókba veri a tettvágyat. Ismétlem, vigyázz, Thüringia akarata a képviselők által tolmácsolva, megfoszthat a tróntól és a távolban már látom és hallom a keletkező forradalom moráját, mint a háborgó tengerét, mely hirtelen kicsap a medréből, elpusztítja a partvidéket és letördeli a sziklákat.

— Asszonyom! mondá büszkén a király, ha a képviselő urak megfedleknek a tartozó tiszteletéről, egy gondolattal el fogom őket hallgattatni, és ha népem fellázad ellenem, elébe megyek és le fogom őket fegyverezni lándzsával, minthogy szerinted Artus udvarbeli lovag vagyok, vagy pálcikámmal, minthogy bolond vagyok...

— Van azonban valaki, kit nem fogsz így legyőzhetni?

— Ugyan kit?
— Engem!

— Ah! tehát anyám ellenségem?

— Az leszek. Kinek már gyermekkorában undort, megvetést kellett volna éreznie férjének atyja iránt, kit mint egy iszákost a csapszékéből, úgy taszítottak le a trónjáról; kinek mint nőnek, s talán mint szerető nőnek nem volt szabad a gyenge férjét megsíratnia, az bizonyára fel nem meri áldozni fiát is, ha eilenáll vagy utjában van.

— Tudom, anyám, hogy nagyon félelmetes. Tudom, hogy rejtek, szétszórt földalatti hatalma hirtelen egygyé olvad, mint a láva a vulkán fenekén és váratlanul utat nyit a fel színre magának. De miért akarja e hatalmat a fiával szemben gyakorolni? A nők nem uralkodhatnak Thüringiában — a király ajkán parányi redő keletkezett, mely némi gunyt árult el — és ha én eltűnném, és élnék, mint ember, miután már király voltam, vagy lennék holttest, miután már ember voltam, kit tenne a helyemre utódl? Talán Maximilián nagybátyámat, ki a boros poharakat hajtogatta, miatt katonáink az Elster partján meghaltak a honért? Ma már hatvankét éves ez a részeges vén gyermek és szerelmes apród szerepeket játszik wallerseei színházában egy szürkülő hajú Sylvia mellett, ki hercegnővé lett Thüringiában, miután Ausztriában színésznő volt. Vagy talán Welf fivérémet fogja választani? Ugyan furcsa szokásai vannak, hogy érseknek öltözködik a fürdéshez és ingben fogadja a követeket. Vagy Kristóf hercegnek ad előnyt, a ki inkább centaur, mint ember, inkább ló, mint centaur. Palotájának udvarán cirkust épített, hol neje — az egykori lovagnő — eredeti jelmezeiben, papírral bevont a bronzsokon ugrat keresztül, mialatt ő magyar csikósnak öltözve pattogatja ostorát; kinek nincs egyébre gondolja, minthogy fekete menre üljön a zivataros estéken és fehérre, ha havazik és egy alkalommal, midőn vadászatra készült, a templomban odakiáltott a miséző papnak: „Stessünk atyám!” Valóban, anyám, V. Theodortól kezdve, kinek ötven kedvese és négyszáz agara volt és gyöngyfüzereket rakott agarainak, vasszörpöt kedveseinek nyakára, mi többé-kevésbé bolondok vagyunk és két három esztelen között, kinek joguk van legalább látszólag Thüringia trónjához, még talán én vagyok a legszelidebb, mert megelégszem azzal, hogy középkori hősnak vagy nagy görög Istennek öltözködöm, és hallgatom. — ha Haas Hammer isteni zenéjét nem hallhatom, — ama madaraimnak csicsérgését, melyeket egy nürnbergi művész készít számomra.

(Folytatása következik.)

NYILTÉR.*

Aradi közuti vaspálya- és téglagyár-részvénytárs.

Hirdetmény.

Alapszabályaink értelmében kir. közjegyző jelenlétében a következő számú részvények lettek kisorsolva:

102	135	152	167	183	205	252
295	337	358	361	438	467	508
517	521	582	607	611	731	733
789	793	840	887	940	1019	1062
1074	1184	1224	1257	1262	1300	1314
1340	1423	1450	1505	1583	1646	1706
1782	1796	1829	1843	1846	1931	1941
1958	2028	2059	2105	2137	2142	2150
2181	2198	2268	2311	2329	2404	2432
2601	2615	2641	2674	2657	2800	2851
3008	3038	3044	3126	3129	3132	3151
		3172	3241	3256,		

mely részvények azonnal a társaság pénztáránál egyenkénti 200 korona készpénz és az élvezeti jegyek kiszolgáltatása mellett beváltatnak.

Aradon, 1902. április 30-án.

Az aradi közuti vaspálya- és téglagyár-részvény-társaság igazgatósága.

821

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen boldogult drága férjem elhunytá alkalmából gyászomban résztvettek, ezúton mondok hálás köszönetet.

Arad, 1902. április 28.

Özv. Palényi Miksáné.

Lakásváltoztatás.

Dr. Lakatos I.

szülész, nő-orvos,

Kazinczy-utca 8. sz. alá

költözött.

823

!!Végre valahára!!

egy 16

FOG-PASTA,

mely a fogak ápolása körül támasztott minden igényeket a legnagyobb mérvben kielégíti.
Igy kiáltottak föl mindazok, kik a legujabban forgalomba hozott

DENTOLIN

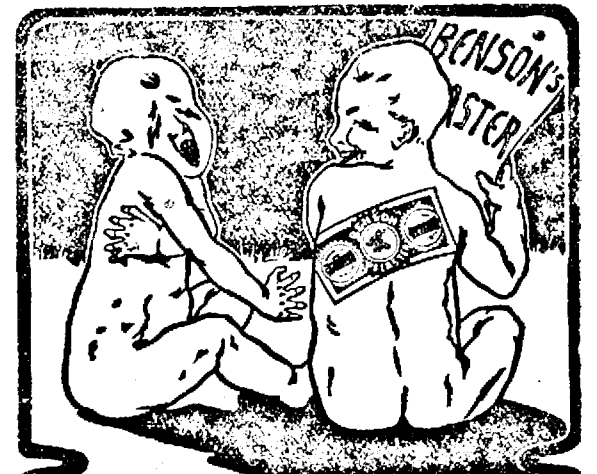
fogpasztánkat megkísérelték.

Egy tégely ára . . . 1 korona.

Egy darab ára . . . 60 fillér.

5% a magyar tanítónők „Otthona” javára.

VOJTEK és WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése
ARADON.

Seabury & Johnson-féle

Benson-Tapasza

a leghatásosabb szer

Köszvény, csusz, derékfájás,

csipőfájás, hátbaj,

mellbaj, köhögés,

minden meghülés ellen.

Óvakodjunk csekélyebb értékű utánzatoktól!

Louis Ritz & Co., Hamburg.

Aradon kapható: Földes Kelemen, Hajós Árpád gyógyszerháza az „Isteni Gondviselés”-hez és Rozsnyay Mátyás gyógyszerháza Szabadság-tér.

1804

Telefon 322.

Első rendű hasított Tölgy szőlőkarók

6 és 7 láb hosszúságban kaphatók a legjutányosabb árban a ter-
novai állomáson.

Klein B. Vilmos

Arad Petőfi-utca 1. sz.

A karók kocsival is elvihetők a
a tauczi országút melletti rak-
tárból.

704

Mairovitz Emil

márvány gyára és mészipar te-
lepe

Borossebesen.

Van szerencsém a t. közönség
és építész úrak figyelmét fel-
hívni ötven különböző színű
menyházai márványból készült
műtárgyaimra és mésziparte-
lemre. Elfogadok a legmoder-
nebb kivitelű oszlopcsarnokok,
lépcsőházak, bárminemű disz-
oszlopok készítését, eredeti raj-
zok szerint, a legjutányosabb
árak mellett.

522

Nagy sirkőraktár

olcsóbb mint bárhol;
felírás, felállítás saját árban.

Arad legrégebb kerékpár és varrógépjavító műhelye és raktára

HAMMER VILMOS

villanyműszerész

Arad, Szabadság-tér 7.

Seidel és Neuman Ger-
mania és H. W. Schla-
ditz Drezdai

kerékpárok,
ugymint
varrógépek
egyedüli képviselője.

Singer varrógépek 5 évi jótállás mellett 32 frtért.

Nagy szakszerű javítóműhely.

Dus választék felszerelési cikkekben, olcsó árak, pontos kiszolgálás.

**Tavaszi és nyári idény
1902.**

VALÓDI BRÜNNI SZÖVETEK.

Egy vég 3.10 mtr. hosszu, elegendő 1 férfi öltözetre, (ka- bát, nadrág és mel- lény, csak ennyibe kerül:	2 frt 75 kr., 3 frt 70 kr., 4 frt 80 krért jó 6 frt és 6 frt 90 krért jobb 7 frt 75 krért finom 8 frt 65 krért finomabb. 10 frtért a legfinomabb	valódi gyapju szövetből
---	---	----------------------------

Egy vég fekete szalonnőtönyhöz 10 frtért, valamint felöltőszöveteket,
turista ruhákhoz lodent, finom kamgarnt stb. gyári árban küld a szolidas-
gáról ismert posztógyári raktár 1962

SIEGEL IMHOF BRÜNN.

Minták ingyen és bérmentve. Mintahű szállítás.

A t. közönség különösen figyelmeztetik, hogy a posztók ára, ha köz-
vetlenül hozzák, sokkal olcsóbb, mintha közvetítés útján vásárolják.

Lakás kiadás.

Andrássy-tér 7. szám alatt, a II.
emeleten 5 szoba, fürdőszoba, mel-
lékhelyiségekkel november 1-től
kiadó. 798

6939—1901. tkv. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi,
hogy Aradváros közönsége végre-
hajtónak, Papp András végre-
hajtást szenvedő elleni 482 kor.
50 fill. tőkekövetelés és járuléka
iránti végrehajtási ügyében, az
aradi kir. törvényszék területén
lévő, Aradváros területén fekvő
a 2704. számú telekkönyvben A.
+ 1. sorsz. Gáj templom-utczában
51. számú házból álló ingatlanra
az árverést 246 koronában ezen-
nel megállapított kikiáltási ár-
ban elrendelte, és hogy a fennebb
megjelölt ingatlanra az 1902. évi
május hó 16-án délután 3 órakor
az igazságügyi-palota I. em. 88.
számú irodájában megtartandó nyil-
vános árverésen a megállapított ki-
kiáltási áron alól is eladatni
fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak
az ingatlan becsárának 10%-át
készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c.
42. §-ában jelzett árfolyammal szá-
mitott és az 1881. évi november hó
1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-
miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt
óvadékképes értékpapirban a ki-
küldött kezéhez letenni, avagy az
1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a érte-
lmében a bánatpénznek a bíróság-
nál előleges elhelyezéséről kiál-
litott szabályszerű elismervényt
átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1901. évi deczem-
ber hó 3 án.

Az aradi kir. törvényszék, mint
telekkönyvi hatóság.

Zubor,

tvszki bíró.

820

403—1902. V. 742/2 szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi
LX. t.-czikk 102. §-a értelmében ezennel köz-
hírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíró 1902.
V. 742/1. számú végzése által Steiner Ferencz
végrehajtató javára, Korbuly Lajos és neje el-
len 17961 kor. 72 fill. tőke és járuléka erejéig
elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával
bíróilag lefoglalt és 1438 koronára becsült
butorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján
eladatnak a még fizetetlen összeg kielégítésére.

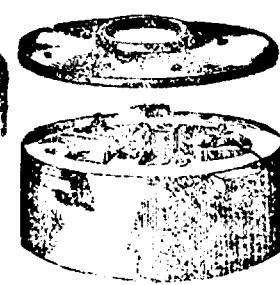
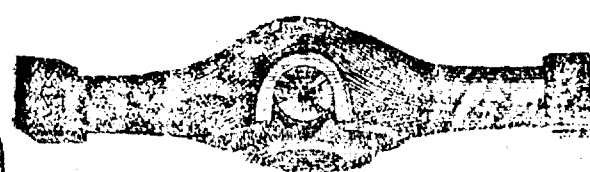
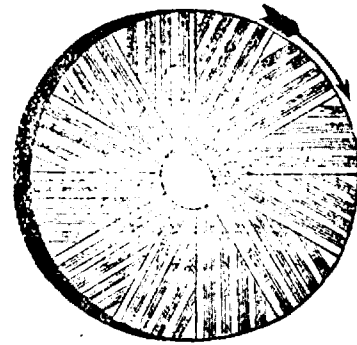
Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Ara-
don, Heim Domonkos-utca 1. sz. alatt leendő
eszközlésére 1902. május hó 6-ik napjának dél-
előtt 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a
venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hi-
vatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen
árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a ér-
telmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul
is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az
1881. évi LX. t.-czikk 108. §-ában megállapi-
tott föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1902. évi április hó 21. napján.

Török Dénes,
bíróági végrehajtó.

825

**Nagy raktár
elsőrendű portland-czement
és vízhatlan mészből.**

Az ujvidéki kova malomkövek egyedüli elárusítása.

Malom-berendezések és azokhoz szükséges eszközök és anyagok:

Sárospataki és francia malomkövek. valódi svájci malomkő élesítő szerszámok, francia
köszörükövek, kül- és belföldi gépszijak, hengerek, lisztselyem szövetek, felvonó hevede-
rek, serlegek, serleg-csavarok, fa-szija korongok, kötél korongok, legjobb minőségű kenőanya-
gok, zsák-taligák, ólom-zárak stb.

Szesz gyárak részére: Különböző jó minőségű gép és henger olajok, süritő anyagok,
asbest-lemezek, asbest zsinórok, Burgmann-féle tömitések, olajbelek, Hungaria-frictions zsinórok,
kautsuk-árak, kender tömitések, fessmérők, ellenőr. ó csapok, vizállást mutató készletek, sárga
és vörös rézcsövek, kovácsolt vascsövek és összekötő részei, gőzhenger kenő-szelenczék,
Staufer-féle kenő-szelenczék, önműködő kenő-szelenczék sárga rézből.

Csépítőgépek és locomobil javításához szükséges eszközök és anyagok: dobsin-csavarok, locomobil
forrcsövek, csősüritő gépek, sodrony és sörte csökefék, csavar metszők, csavar-kuicsok, réteg-fém,
reszelők, szerszám acél, csépítőgép rosta-lemezek, tápszivattyu kautsuk csövek, emelőgépek stb.

Gazdaságok részére: gazdasági raktármérlegek, gabona zsákok, legjobb minőségű csép-
lőgép, locomobil, kazal, szekér-takaró ponyvák, gép olajok, gépszir, kocsi-kenőcs, petroleum,
carbolineum fedellemezek és szegek, kerti és tüzi fecskendők, kender tömlők, cukorrépa-
művelő eszközök stb.

Szőlőszetek részére: borsajtók, bor-szivattyúk, prima minőségű kacsuk-tömlők, perme-
tezők és alkatrészei, kék kő kénpor fuvo stb. — Legjobb minőségekben és a legjutányosabb
árakon kaphatók

358

Magyari Ferencz

gép-, szerszám- és műszaki kellékek üzletében

Aradon. Zrinyi-utca 6. szám. — Megyei és városi telefon 30 szám.

**A konopi erdő
eper termése**
elárvereztetik
május 4-én d. e. 10 órakor
az erdőszlak irodájá-
ban Konopon. 812

Telephon 436.
Vasgerenda, szekértengely, ráfvas,
aczelcsakányok, metsző-olló, kertész
fűrész, oltókések és egyéb áruczik-
kek jó minőségben és olcsó árban
kaphatók
Pöhm és Gedeon
vaskereskedésében 1561
Arad. Eötvös-utca és Szabadság-tér sarkán.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy az aradi kir. törvényszék, mint csőd-
bírósnak 6073/1902. csőd-szám alatt kelt végzése alapján „vb.
Néczin T. R. és tsa” pankotai bejegyzett cég csődtömegéhez tar-
tozó, s a csődleltár 1—314. tételei alatt összeirt férfi- és női
divatáruk és üzletberendezési tárgyak 1902. évi május hó 1-én
és következő napjain, Pankotán, vb. cég üzlethelyiségében,
bírói árverésen eladatni fognak.

Venni szándékozók felvilágosítást alólirt tömeggondnoknál
nyerhetnek.

Kelt Világoson, 1902. évi április hó 28.

Dr. Czégka Zdenkó,
világosi ügyvéd, mint vb. Néczin T. R. és tsa
pankotai cég csődtömeggondnoka.

324

Pöstyén, Lukács és Herkules-fürdő

helyett jó sikerrel használta több mint 1000 beteg
rheuma, csúz, köszvény és idegzsába ellen
a villamfényfürdőket. 400

idegesség ellen hidegvíz-gyógymódot
Dr. Hecht gyógyintézetében,
Aradon, Zrinyi-utca 3. sz.
Bennlakó és bejáró betegeknek. Telefon 270.

Ha
ujkerékpárt akarvenni.
vagy
kerékpárját
javítani óhajtja, forduljon
Kalmár József
műszerészhez. 589
Arad, Salacz-utca 2.

TELEFON
Legnagyobb választék
arany, ezüst és ékszer-
tárgyakban.
Alkalmi vételek és eladások.
DEUTSCH IZIDOR
órás és ékszerész 42
ARAD, TEMPLON-UTCZA
Minorita-palota.
Zálogcédulák,
arany és ezüstitárgyak készpénz
fizetés mellett a legmagasabb
árban megvétetnek, vagy be-
eseréltetnek.

Telefon 187.
**Első osztályu hasított
tölgy szőlőkarók**
7 láb hosszban jutányosan kaphatók
HERSKOVITZ IG. és FIAI cégnél.
Arad, Boros Bénit-ér 11. szám.

**Globus-
tisztító kivonat**
1995
jobban tisztít, mint bármely tisztítószer.

magy. kir. szab. osztálysorsjátéknak,
a világ e legesélydúsabb sorsjátékának

nyeremény-táblázata.

100000 sorsjegy 50000 nyeremény.
Minden második sorsjegy nyer.
Legnagyobb nyeremény esetleg
1 millió korona.

1	jutalom	600000
1	nyer. á	400000
1	"	200000
2	"	100000
1	"	90000
1	"	80000
1	"	70000
2	"	60000
1	"	40000
5	"	30000
1	"	25000
7	"	20000
3	"	15000
31	"	10000
67	"	5000
3	"	3000
432	"	2000
763	"	1000
1238	"	500
90	"	300
91700	"	200
3900	"	170
4900	"	130
50	"	100
3900	"	80
2900	"	40
50000	nyer. és jut. összegben	13.160.000

A nyeremények készpénzben fizetnek ki.

Ha Önnek
magy. kir. szab. osztálysorsjátékban
eddig nem volt szerencséje, úgy kísértse azt meg a rendkívül sze-
rencsés, világszerte ismeretes
szerencse-gyűjtődémben.
En kimutathatom, hogy eddig a legtöbb nyereményt fizettem ki.
A 10. magy. kir. szab. osztálysorsjátékhoz,
melynek
I. osztályu huzása 1902. május hó 22-én és 23-án
tartatik meg
ajánlok ————— egész fél negyed nyolczad sorsjegyet
eredeti sorsjegyeket: **12.— 6.— 3.— 1.50** koronáért
az összeg beküldése ellenében vagy utánvétellel. Hivatalos tervet
ingyen küldök. Megrendelések közvetlenül hozzám intézendők.
GAEDICKE A.
BUDAPEST, 2036
IV., Kossuth Lajos-utca II.
Április hó 5-én a
100.000 koronás főnyeremény
immár harmadszor jutott gyűjtődémnek osztályrészül.

Rövid időn belül
12 milliót
fizettem ki
t. vevőimnek, köztük a kö-
vetkező főnyereményeket:

600000	korona	62551	sz.
400000	"	33464	"
400000	"	11119	"
400000	"	28916	"
100000	"	42758	"
100000	"	49878	"
100000	"	87991	"
70000	"	60912	"
60000	"	78863	"
60000	"	82528	"
60000	"	97263	"
30000	"	6920	"
30000	"	38691	"
30000	"	90964	"
25000	"	23481	"
25000	"	30049	"
20000	"	28950	"
20000	"	33402	"
20000	"	35862	"
20000	"	44410	"
20000	"	60781	"
20000	"	78848	"
20000	"	88874	"
15000	"	57734	"
15000	"	77950	"
15000	"	82506	"

N Á L A M N Y E R T É K

